

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W MIEŚCIE CIECHANÓW

Ciechanów, październik 2005r.

Zleceniodawca:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Sienkiewicza 32 d, 06-400 Ciechanów

Autor:

Business Mobility International Spółka z o.o.
al. 3-go Maja 11
76-200 Słupsk
tel. (0 59) 8 456 301-302
fax.(0 59) 8 456 303
e-mail: office@bm-intl.2com.pl

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Drewsa 4E
61 – 606 Poznań
tel/fax (061) 825 78 60
e-mail: office@bm-intl.2com.pl
http: www.bm-intl.2com.pl

Siedziba w Brukseli:

Business Mobility International NV-SA
Rue Wiertz 50/28
1050 Brussels, Belgium
tel. [32-2] 644 36 89
fax [32-2] 648 07 80
www.bm-intl.com

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	5
2. METODOLOGIA	7
3. UCZESTNICY DEBATY POŚWIĘCONEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH.....	9
4. RAPORT O STANIE POMOCY SPOŁECZNEJ.....	11
4.1. Syntetyczna charakterystyka miasta Ciechanów.....	11
4.1.1. Położenie, dane ogólne, powiązanie z otoczeniem	11
4.2. Miasto w statystyce	13
4.3. Działalność gospodarcza	14
4.4. Ochrona zdrowia	15
4.5. Rynek pracy i bezrobocie	15
4.5.1. Bezrobocie według stanu na 31.12.2004r.	15
4.5.1.1. Ilustracja graficzna bezrobocia według stanu na 31.12.2004 r.	16
4.5.2. Bezrobocie według stanu na 30.06.2005r.	19
4.5.2.1. Ilustracja graficzna bezrobocia według stanu na 30.06.2005 r.	20
4.5.3. Rynek pracy.....	23
4.6. Bezpieczeństwo publiczne	24
4.7. Sfera społeczna.....	24
4.7.1. Struktura ludności	24
4.7.2. Baza społeczna	27
4.7.3. Organizacje pozarządowe	27
4.7.4. Zasoby mieszkaniowe	29
4.8. Pomoc społeczna	29
4.8.1. Statystyka wybranych elementów pomocy społecznej w ujęciu graficznym	31
5. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	34
5.1. Uwarunkowania zewnętrzne w Europie.....	34
5.2. Uwarunkowania zewnętrzne krajowe	34
5.3. Uwarunkowania zewnętrzne regionalne	38
6. ANALIZA SWOT	42
7. DIAGNOZA STANU	52

8. MISJA	57
9. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA	58
9.1. EDUKACJA.....	59
9.2. FINANSE	60
9.3. INFRASTRUKTURA.....	61
9.4. PROBLEMY SPOŁECZNE	62
9.5. SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA.....	63
10. WYBRANY WARIANT ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH – PO KOREKTACH EKSPERCKICH.....	64
10.1. Komentarz do wybranego wariantu rozwoju	64
10.2. Priorytety – cele strategiczne pierwszorzędne i drugorzędne oraz kierunki działania	66
11. ANKIETY POGLĄDOWE.....	71
12. PROGRAMY OPERACYJNE POLITYKI SPOŁECZNEJ	75
12.1. Wstęp.....	75
PRIORYTET 1 – DZIECI I MŁODZIEŻ	76
PRIORYTET 2 – SENIORZY	77
PRIORYTET 3 – NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ.....	78
PRIORYTET 4 – BEZRADNOŚĆ	79
PRIORYTET 5 – ALKOHOLIZM	80
13. WDRAŻANIE STRATEGII	84
14. MONITOROWANIE STRATEGII	85

1. WSTĘP

Polityka społeczna Ciechanowa, której bazą jest społeczność zamieszkała na terenie miasta określona została dokumentem pod nazwą „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście Ciechanów”.

Społeczność to skupisko ludzi i instytucji w obrębie, którego jednostki i grupy mają możliwość wykonania pełnego obrotu koła życiowych działań, zrealizowania zróżnicowanych form indywidualnej aktywności życiowej, tj. nauka, praca, rozrywka i wypoczynek, kontakty społeczne, zainteresowania itp.

Istotą funkcjonowania społeczności jest jej zdolność stawiania i realizowania celów oraz potrzeb w taki sposób, by zapewnić przeżycie i samorealizację jej członków.

Aby jakaś społeczność była funkcjonalną z punktu widzenia oczekiwań jej członków musi posiadać:

- pewne formy organizacyjne na użytek zróżnicowanych funkcji oraz
- sieć wyspecjalizowanych instytucji umożliwiających wyjście naprzeciw potrzebom swych członków.

Każda społeczność wypracowuje także właściwe dla siebie systemy wsparcia uruchamiane w wypadku pojawienia się problemów społecznych lub wówczas, gdy jednostka lub grupa znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, której przewyciężenie wykracza poza ich własne środki, możliwości i uprawnienia. W sferze działań socjalnych celem głównym jest zatem dbałość o to, by jednostki i rodziny (zwłaszcza żyjące w trudnych warunkach) miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Zasoby społeczne mogą być zarówno bardzo namacalnymi w swej istocie – pieniądze, mieszkanie, żywność, opieka domowa i instytucjonalna, transport, odzież, jak również walorami niematerialnymi, takimi jak wiedza, odwaga, pomysłowość, inicjatywa, zachęta, humanizm, miłość itp. Na zasoby składają się, zatem zarówno konkretne jednostki z ich osobowościami i materialnymi walorami oraz ich najbliższe społeczne otoczenie (rodzina, przyjaciele, znajomi, sąsiedzi), jak też formalne i nieformalne grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także to co dała ludziom natura (przyroda, kopaliny).

Pod pojęciem bezpieczeństwa socjalnego jednostki lub grupy rozumie się na ogół możliwość i gwarancje zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

Inaczej mówiąc społeczność dąży do zbudowania w miarę spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa swych obywateli, by dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań pojedynczych ludzi i grup.

To zaś, co zostanie uznane za potrzeby podstawowe jednostek i grup oraz kryteria ich hierarchizacji jest zawsze wpisane w tło historyczne, kulturowe, ustrojowe i warunki ekonomiczne konkretnego społeczeństwa, konkretnej zbiorowości.

Podstawą polityki społecznej w Mieście Ciechanów jest strategia, która określa, misję, cele i kierunki działania oraz Programy Operacyjne. Dokument ten poddany ocenie radnych miasta oraz środowisk związanych bezpośrednio z polityką społeczną, a następnie przyjęty przez Radę Miasta określa opcje rozwoju poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego mających bezpośredni i pośredni wpływ na rozwiązywanie problemów społecznych.

W dalszej części opracowania przedstawiono wyniki będące kompilacją debaty strategicznej i autorskiego uporządkowania wyników prac uczestników sesji strategicznej, która odbyła się w siedzibie Wyższej Szkoły Humanistycznej w Ciechanowie w dniu 30 września 2005 roku.

Zaproponowane sformułowania celów i kierunków są spójne z dokumentami określającymi politykę społeczną na szczeblu krajowym i regionalnym oraz uwzględniają propozycje uczestników debaty strategicznej.

Dodatkowym elementem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest zamieszczony Raport o Stanie Pomocy Społecznej opracowany przy merytorycznym udziale pracowników Urzędu Miasta, jak również Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej działającego na terenie miasta.

Dokument ten zawiera podstawowe informacje o polityce społecznej w Mieście Ciechanów, uwzględniając stan jednostek polityki społecznej o charakterze lokalnym.

W tworzenie strategii zostało włączonych ponad dwadzieścia osób, będących reprezentantami środowisk społecznych i samorządowych, zajmujących się, na co dzień problematyką polityki społecznej.

Dokument został poprzedzony listą uczestników, którzy brali udział w sesji strategicznej.

2. METODOLOGIA

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowano uwzględniając wyniki debaty strategicznej organizowanej Metodą Aktywnego Planowania Strategicznego.

Przeprowadzono jedną sesję z udziałem kilkudziesięciu liderów polityki społecznej, reprezentujących jednostki pomocy społecznej, Radę Miasta, oświatę, organizacje pozarządowe oraz przedstawicieli jednostek administracji różnych szczebli.

Spotkanie odbyło się w Wyższej Szkole Humanistycznej w Ciechanowie, a jego celem było zidentyfikowanie celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach polityki społecznej.

Uczestnicy debaty pracowali w pięciu grupach, każda z nich podporządkowana była jednemu z obszarów:

- **EDUKACJA,**
- **FINANSE,**
- **INFRASTRUKTURA,**
- **PROBLEMY SPOŁECZNE,**
- **SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA.**

Na podstawie wcześniej opracowanej analizy SWOT:

- **silne strony (wewnętrzne) polityki społecznej w mieście Ciechanów,**
- **słabe strony (wewnętrzne),**
- **szanse (zewnętrzne),**
- **zagrożenia (zewnętrzne) odpowiedziano na pytanie:**

„Co należy zrobić, albo jakie podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony i zniwelować zagrożenia?”.

Na podstawie tak postawionego pytania grupy przygotowały po osiem celów opierając się na wcześniej wybranych w wyniku dyskusji słabych stronach i zagrożeniach.

Podobnie pracowano przy budowaniu celów określonych na podstawie mocnych stron i szans, z tym, że liczbę celów ograniczono do czterech w każdej grupie.

Kolejnym krokiem procesu konsultacji społecznej była hierarchizacja celów w poszczególnych obszarach polityki społecznej.

Przyjęto, że w każdym obszarze winny zostać wyróżnione trzy **priorytety**, bez których dany obszar nie może się rozwijać, trzy **cele pierwszorzędne**, które przyspieszają rozwój danego obszaru oraz trzy **cele drugorzędne** – ważne dla rozwoju danego obszaru, ale z bliżej nieokreślonym w dekadzie czasem i tempem ich realizacji.

W ten sposób wynikiem konsultacji było wypracowanie kilkudziesięciu celów w pięciu obszarach polityki społecznej.

Dla ustalenia priorytetów polityki społecznej w Mieście Ciechanów wybrano czternaście celów strategicznych.

Wybrane cele zhierarchizowano w sposób określony w rozdziale „Wariant rozwiązywania problemów społecznych”.

Zhierarchizowane cele, w poszczególnych obszarach polityki społecznej oraz wybranym wariantcie rozwiązywania problemów społecznych, na drodze społecznej konsultacji stały się podstawą opracowania Programów Operacyjnych, w których poszczególne działania zostały nazwane na podstawie kierunków działań określonych i przypisanych konkretnym priorytetom i celom pierwszorzędnym.

W Programach Operacyjnych Polityki Społecznej posłużono się głównymi priorytetami wynikającymi z wybranego wariantu prowadzenia polityki społecznej w Mieście Ciechanów oraz w oparciu o konsultacje społeczne. Proponowane projekty (lista projektów jest otwarta) dotyczyły następujących priorytetów:

- **DZIECI I MŁODZIEŻ,**
- **SENIORZY,**
- **NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ,**
- **BEZRADNOŚĆ**
- **ALKOHOLIZM.**

W trakcie dalszego planowania na etapie tworzenia programów operacyjnych winny pojawić się projekty w takich priorytetach, jak:

- **BEZDOMNOŚĆ,**
- **UZALEŻNIENIA,**
- **UBÓSTWO**

W opisie Programów Operacyjnych (rozdział 12.0.) omówiono szczegółowo zasady przyporządkowania poszczególnych działań obszarom problematyki społecznej w Mieście Ciechanów. Działania te zostały jednocześnie przypisane poszczególnym realizatorom polityki społecznej w mieście.

3. UCZESTNICY DEBATY POŚWIĘCONEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

1. Bartczak Małgorzata – Koordynator Pomocy Społecznej Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynności w Ciechanowie
2. Baryga Halina – Stowarzyszenie Civitas Christiana w Ciechanowie
3. Blankiewicz Ewa – Kierownik Wydziału Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Ciechanów
4. Brzezińska Zofia – Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie
5. Brzozowski Jarosław – Zastępca Naczelnika Sekcji Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie
6. Butryn Elżbieta – Kierownik Działu Pomocy Środowiskowej i Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie
7. Cieślakiewicz Lucyna – Prezes Stowarzyszenia „Pomocna Dłoń” w Ciechanowie
8. Gargol Monika – Pracownik Administracyjny Zarządu Rejonowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Ciechanowie
9. Karaś Anna – p.o. Kierownika Powiatowego Centrum Rodzinie w Ciechanowie
10. Kosturkiewicz Jadwiga – Vice Prezes Stowarzyszenia Kobiet po Mastektomii „Amazonka” w Ciechanowie
11. Kurek Stanisław – Radny Rady Miasta Ciechanów
12. Lewandowski Tadeusz – Kierownik Działu Świadczeń Współpracy i Koordynacji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie
13. Marchlewski Dariusz – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Ciechanowie
14. Margas Hanna – Prezes Polskiego Towarzystwa Walki z Kalectwem, Oddział Terenowy w Ciechanowie
15. Matuszewska Aneta – Pedagog Rodziny Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Ciechanowie
16. Matuszewski Krzysztof – p.o. Komendanta Straży Miejskiej w Ciechanowie
17. Mosakowski Marek - Wiceprzewodniczący Rady Miasta Ciechanów, Członek Komisji Spraw Społecznych
18. Muzińska Elżbieta – Kierownik Biura ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Urzędu Miasta Ciechanów
19. Odachowska Maria – Starszy Specjalista Pracy z Rodziną Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie

20. Olszewska Grażyna – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie
21. Osipowicz Halina – Główny Księgowy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie
22. Paprocka Jadwiga – Prezes Zarządu Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Oddział w Ciechanowie
23. Parólska Joanna – Kierownik Dziennego Domu Seniora, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie
24. Piekarska Barbara - Starszy Specjalista Pomocy Społecznej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ciechanowie
25. Sawulski Zbigniew – Ciechanowskie Stowarzyszenie dla Niepełnosprawnych
26. Sobotko Ryszard - Radny Rady Miasta Ciechanów, Wiceprzewodniczący Komisji Oświaty, Kultury i Sportu
27. Stępkowski Adam – Radny Rady Miasta Ciechanów, Przewodniczący Komisji Oświaty, Kultury i Sportu
28. Truszevska Jolanta – Inspektor Wydziału Promocji i Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Ciechanów
29. Wróblewski Leszek – Kierownik Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Ciechanowie

4. RAPORT O STANIE POMOCY SPOŁECZNEJ¹

4.1. Syntetyczna charakterystyka miasta Ciechanów

4.1.1. Położenie, dane ogólne, powiązanie z otoczeniem

www.gminy.pl

Miasto Ciechanów administracyjnie stanowi gminną jednostkę samorządu terytorialnego, wchodzącą w skład powiatu ciechanowskiego, położoną w północnej części województwa mazowieckiego. Miasto sąsiaduje z gminą wiejską Ciechanów oraz gminą Opinogóra Górna.

Ciechanów jest jednym z najstarszych miast na Mazowszu, którego historia sięga przynajmniej VII wieku. Dogodne położenie geograficzne oraz typowo rolniczy charakter regionu sprawił, że Ciechanów od dawna był ważnym ośrodkiem przemysłu przetwórczego, przede wszystkim rolno-spożywczego i maszynowego.

¹ Na podstawie danych uzyskanych z Urzędu Miasta w Ciechanowie oraz informacji zawartych w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Ciechanów do roku 2023 i Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Ciechanów.

Ciechanów to miasto położone w centralnej Polsce, leżące na skrzyżowaniu ważnych dróg komunikacyjnych: magistrali kolejowej łączącej Warszawę z Wybrzeżem oraz drogi krajowej E 60 wiodącej z Zachodu Europy do krajów nadbałtyckich - Litwy, Łotwy, Estonii i Białorusi. Łatwo tu dojechać samochodem (trasa nr 7) jak i koleją (pociągi w kierunku Działdowa, Olsztyna oraz Gdańska).

Pod względem geograficznym miasto znajduje się na Wysoczyźnie Ciechanowskiej. Położone jest na obszarze zaliczanym do terenów o najlepszym stanie środowiska w Polsce. W Ciechanowie nie ma obszarów ekologicznego zagrożenia. Brak tu ciężkiego i uciążliwego dla otoczenia przemysłu. Miasto jest położone na terenie objętym porozumieniem „Zielone Płuca Polski”, którego celem jest ochrona środowiska w skali makroregionu (na obszarze północno-wschodniej Polski).

Ciechanów leży w dolinie rzeki Łydyni, która jest lewym dopływem Wkry. Rzeka Łydynia dzieli miasto na dwie części:

- lewobrzeżną, obejmującą centrum handlowo-administracyjne i spółdzielcze dzielnice mieszkaniowe,
- prawobrzeżną, obejmującą zbudowaną w czasie II wojny światowej dzielnicę domów komunalnych oraz dzielnicę przemysłową w części południowej.

Miasto obejmuje obszar **32,8 km²**, w tym:

1,4 km²	- lasy i grunty leśne
19,8 km²	- użytki rolne
11,6 km²	- pozostałe grunty

4.2. Miasto w statystyce

Przekrój statystyczny miasta wg danych Urzędu Miasta przedstawia poniższa tabela (wg stanu na koniec 2004r.):

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Stan ludności ogółem, w tym:	46274
mężczyźni	22049
kobiety	24225
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	10193
mężczyźni	5196
kobiety	4997
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	30318
mężczyźni	15067
kobiety	15251
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	5763
mężczyźni	1786
kobiety	3977
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	53
Małżeństwa zawarte w 2004 roku ogółem, w tym:	300
cywilne	75
wyznaniowe	225
Urodzenia żywe w 2004 roku	1132
Zgony ogółem w 2004 roku, w tym:	768
niemowląt	10
Przyrost naturalny	364
Dochód budżetu gminy ogółem w 2004 roku (w złotych)	65.918.315
Wydatki budżetu gminy ogółem w 2004 roku (w złotych), w tym na:	64.886.526
gospodarkę mieszkaniową	2.426.479
administrację publiczną	5.645.246
oświatę i wychowanie	25.905.963

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
ochronę zdrowia	1.043.765
opiekę społeczną (w tym dodatki mieszkaniowe)	11.204.479
Dochody gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca w 2004 roku	1.416,84
Dochody własne gminy w złotych na 1 mieszkańca w 2004 roku	871,55
Wydatki gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca w 2004 roku	1.394,66
Wydatki inwestycyjne w złotych na 1 mieszkańca w 2004 roku	158,97

4.3. Działalność gospodarcza

Na koniec roku 2004 na terenie miasta Ciechanów w poszczególnych branżach wraz z administracją zarejestrowanych było **4506** podmiotów gospodarczych.

Na podstawie poniższej tabeli można zaobserwować znaczące zmiany w administracji, tj. spadek z 22 podmiotów w roku 2000 do 16 w roku 2004. Znaczny spadek wystąpił także w usługach z 1611 w roku 2000 do 1312 w 2004 roku.

Znacznie wzrosła natomiast ilość podmiotów w dziale rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo z 46 w 2000 roku do 402 podmiotów w roku 2004.

Tabela 1 Podział branżowy podmiotów gospodarczych

L.p.	Branża	2000	2001	2002	2003	2004
1	Działalność produkcyjna i budownictwo	981	987	1011	986	1002
2	Handel	1586	1560	1539	1524	1503
3	Usługi	1611	1554	1365	1330	1312
4	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	46	129	265	396	402
5	Edukacja, ochrona zdrowia, opieka socjalna	333	307	326	266	271
6	Administracja	22	18	19	16	16

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego / Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Ciechanów

4.4. Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną w Ciechanowie zapewniają:

1. Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie przy ul. Powstańców Wielkopolskich,
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” przy ul. Okrzei 8,
3. Przychodnia Lekarska „VITA-MED” przy ul. Sienkiewicza 71B,
4. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „RODZINA” przy ul. Strażackiej 7,
5. Poradnia Rodzinna „PLUS” przy ul. Ranieckiej 4,
6. Poliklinika MSWiA w Ciechanowie przy ul. Mickiewicza 8,
7. Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego Caritas Diecezji Płockiej przy ul. Augustiańskiej 3,
8. Zakład Pielęgniarek Środowiska Nauczania i Wychowania „LIDER” przy ul. Powstańców Wielkopolskich 24.

Promocja zdrowego stylu życia prowadzona jest przez Mazowieckie Centrum Zdrowia Publicznego oddział w Ciechanowie. Przewlekłe i nieuleczalnie chorzy objęci są opieką przez placówkę Caritas Diecezji Płockiej.

Dla nieuleczalnie chorych stworzono opiekę paliatywną w oparciu o hospicjum działające przy Szpitalu Wojewódzkim.

Na terenie Ciechanowa działa również Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia Komitet Oddziału w Ciechanowie, który realizuje zadania z zakresu niesienia pomocy humanitarnej, a w szczególności wspomaganie bazy materialnej, zadań lecznictwa i ratownictwa medycznego, profilaktyki zdrowotnej, ochrony zdrowia i pomocy społecznej.

Dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców Ciechanowa realizuje program „Ciechanów – Zdrowe Miasto”, którego celem jest poprawa stanu zdrowia mieszkańców poprzez kreowanie polityki zdrowotnej, poprawę standardu sanitarnego, poprawę jakości życia mieszkańców i propagowanie zdrowego stylu życia.

4.5. Rynek pracy i bezrobocie²

4.5.1. Bezrobocie według stanu na 31.12.2004r.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie zarejestrowanych było: **8 413** osób, w tym: **4 251** kobiet.

Prawo do zasiłku posiadało: **1 229** osób, w tym **478** kobiet.

Stopa bezrobocia w powiecie ciechanowskim wynosiła: **22,5 %**³

² Na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie.

³ Stopa bezrobocia – w stosunku do powiatu, regionu i Polski liczona metodą: procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnych zawodowo, szacowany na koniec każdego – badanego okresu.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Mieście Ciechanów: **4 193** osób, w tym **2 215** kobiet.

Prawo do zasiłku posiadały: **642** osoby, w tym **290** kobiet.

Odsetek bezrobocia w Mieście Ciechanów wyniósł: **13,83 %**⁴

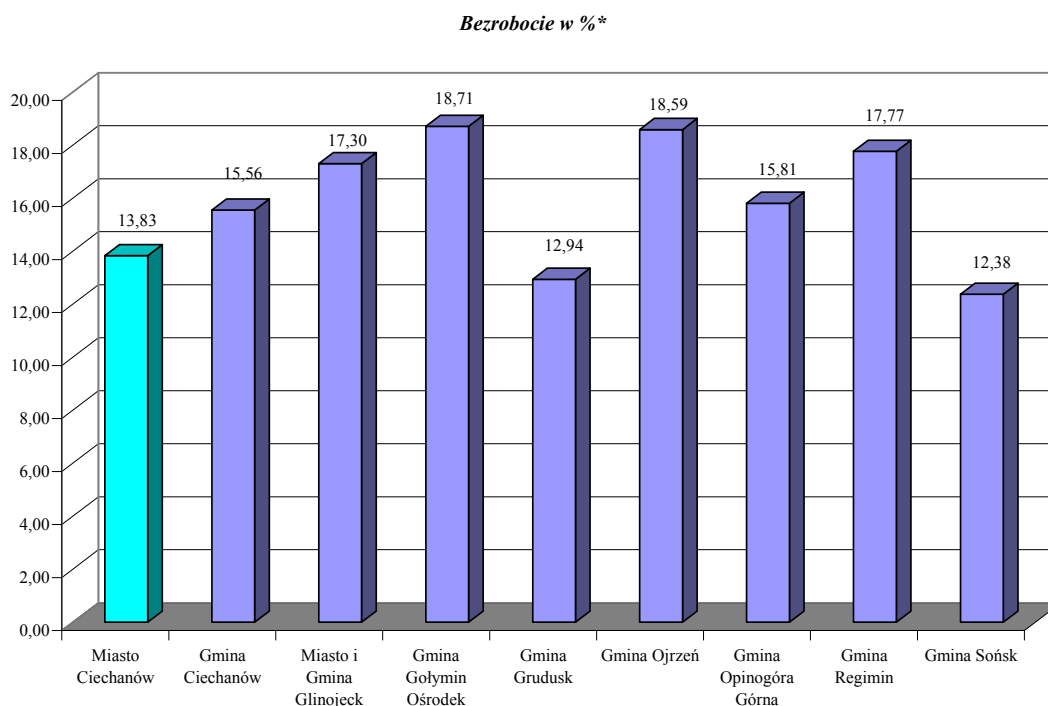
Zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy: **365** osób, w tym: **208** kobiet.

Tabela 2 Struktura bezrobotnych według wykształcenia

Wykształcenie	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze Zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
osoby	249	1029	371	1525	1019
w tym kobiety	157	643	271	656	488

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie

4.5.1.1. Ilustracja graficzna bezrobocia według stanu na 31.12.2004 r.

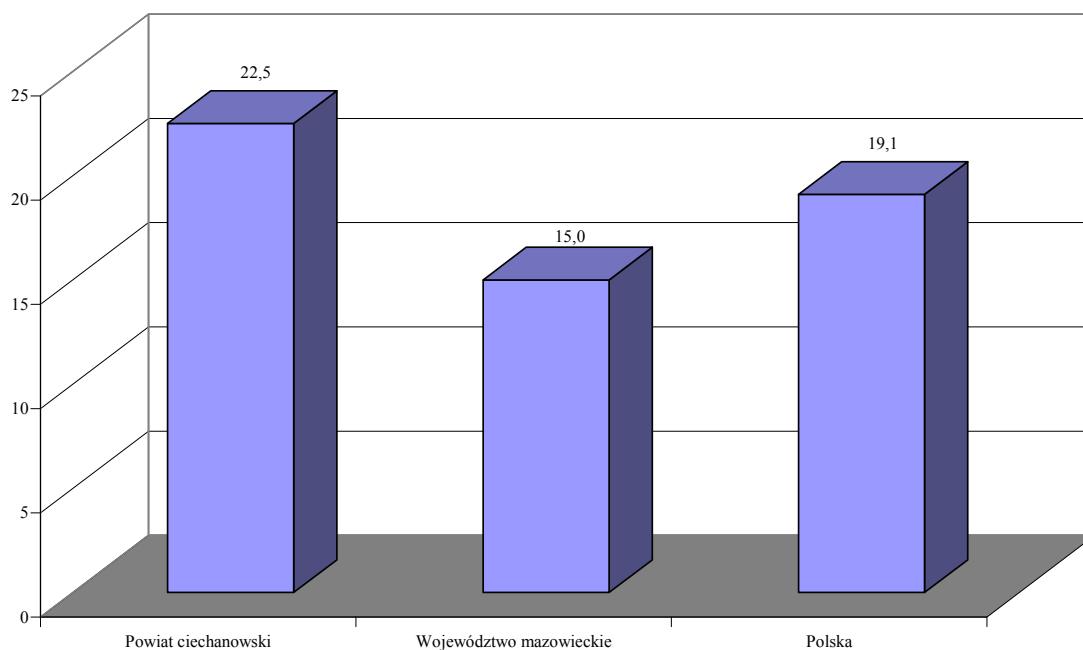

* - wg stanu na 31.12.2004 r.

* - *Odsetek bezrobocia – procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym liczony w stosunku do poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu (z uwagi na brak danych dotyczących liczby ludności aktywnej zawodowo niemożliwe jest wyliczenie stopy bezrobocia)*

⁴ *Odsetek bezrobocia – udział procentowy bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym liczony w stosunku do poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu (dla gmin wyliczono wskaźnik bezrobocia ze względu na brak danych dotyczących liczby ludności aktywnej zawodowo – niezbędnej do wyliczenia stopy bezrobocia).*

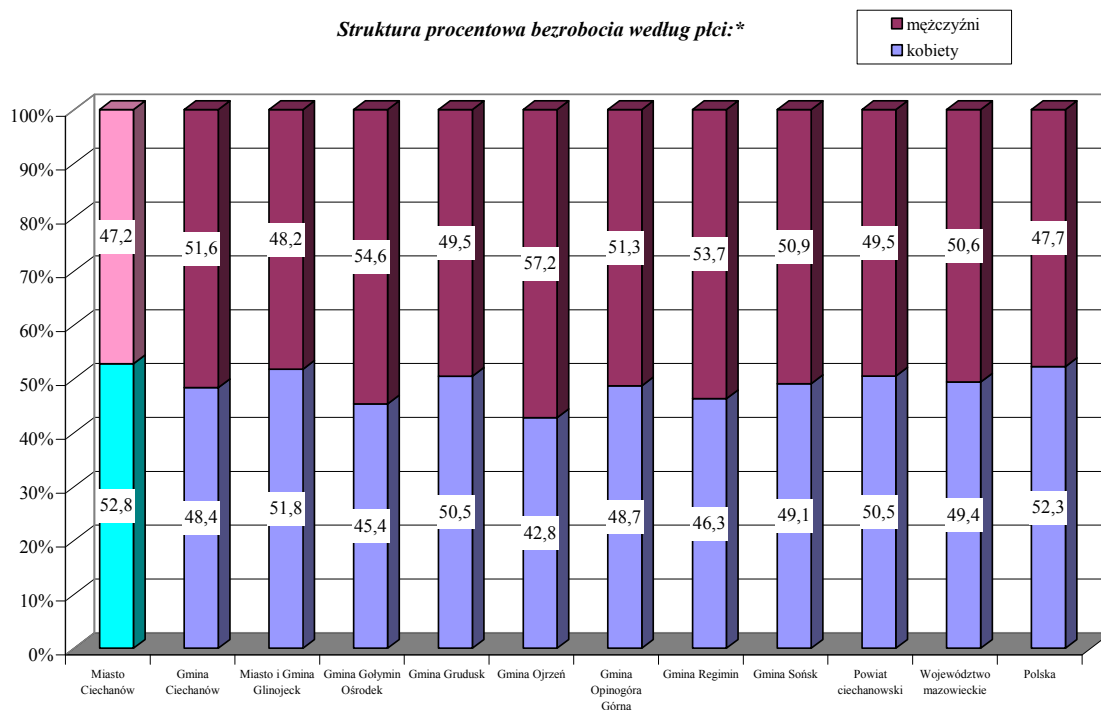
Bezrobocie w %*

* - wg stanu na 31.12.2004 r.

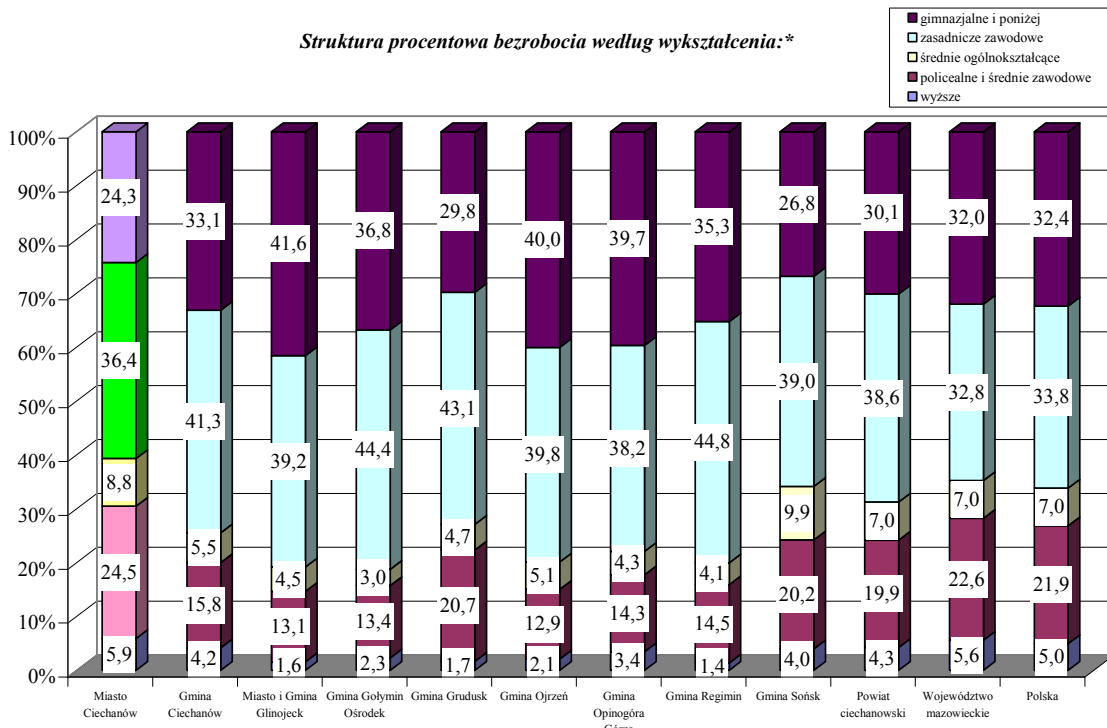
* - Stopa bezrobocia – obliczana w stosunku do powiatu, regionu i Polski liczona metodą: procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnych zawodowo, szacowany na koniec każdego – badanego okresu

Struktura procentowa bezrobocia według płci:*

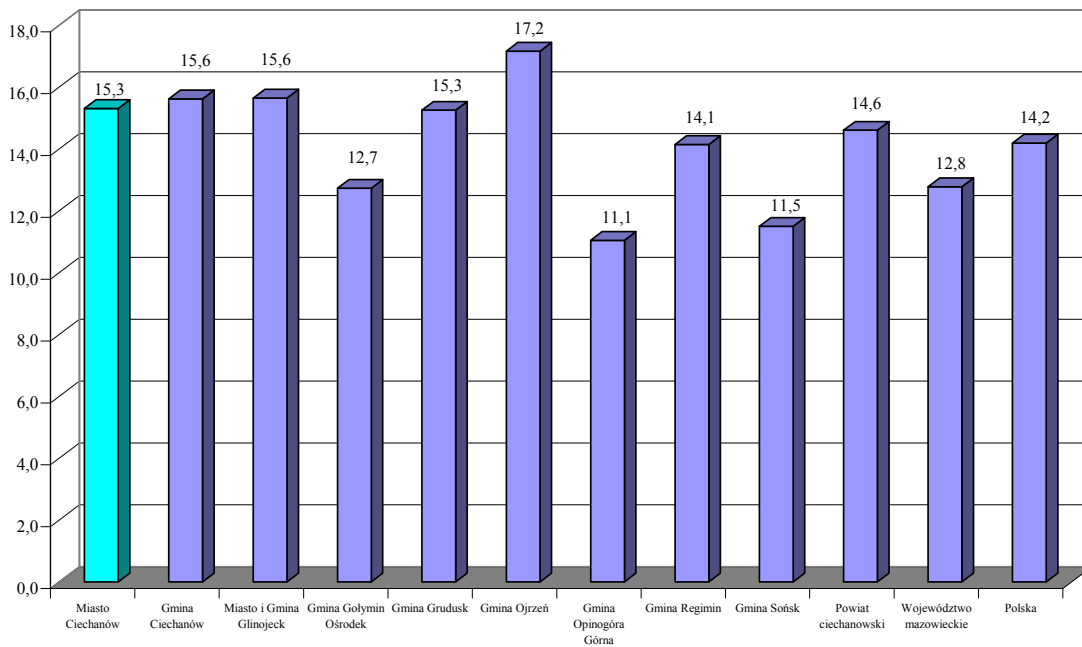
* - wg stanu na 31.12.2004 r.

Struktura procentowa bezrobocia według wykształcenia:*

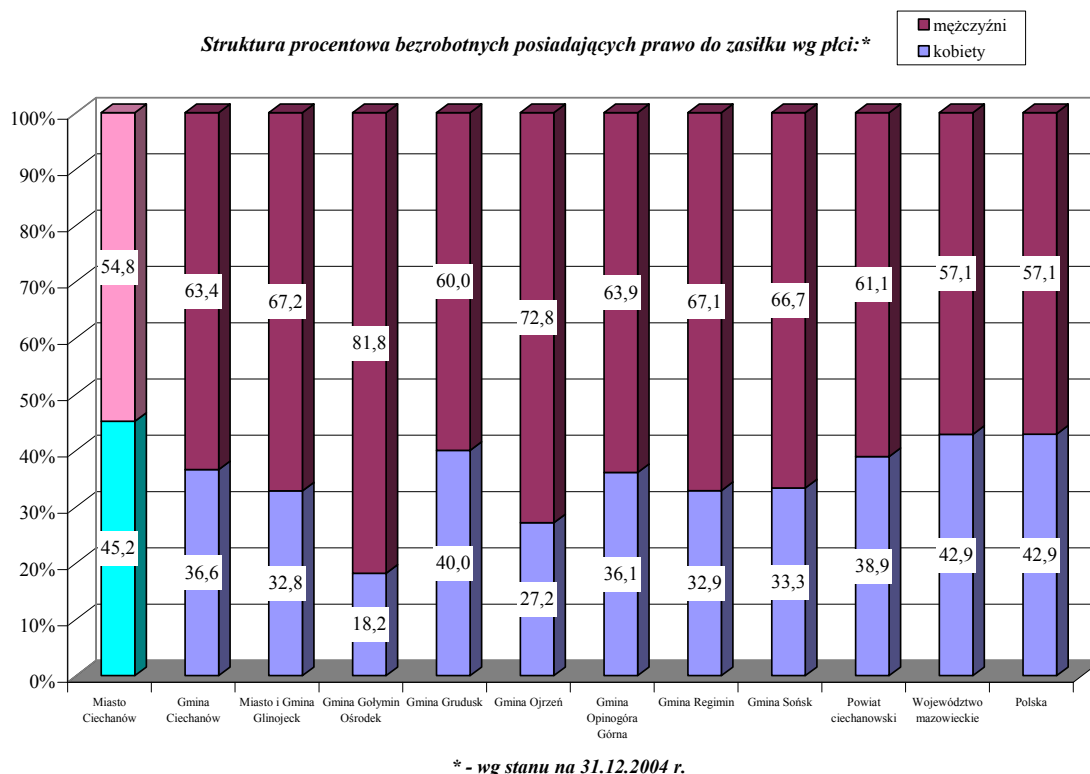

* - wg stanu na 31.12.2004 r.

Procent bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku do liczby bezrobotnych ogółem*

* - wg stanu na 31.12.2004 r.

4.5.2. Bezrobocie według stanu na 30.06.2005r.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Ciechanowie zarejestrowanych było: **8 341** osób, w tym: **4 220** kobiet.

Prawo do zasiłku posiadało: **695** osób, w tym **263** kobiety.

Stopa bezrobocia w powiecie ciechanowskim wynosiła: **22,2 %**

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Mieście Ciechanów: **4 068** osób, w tym **2 130** kobiet.

Prawo do zasiłku posiadało: **369** osób, w tym **164** kobiety.

Odsetek bezrobocia w Mieście Ciechanów wynosił: **13,42 %**

Zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy: **331** osób, w tym: **193** kobiety.

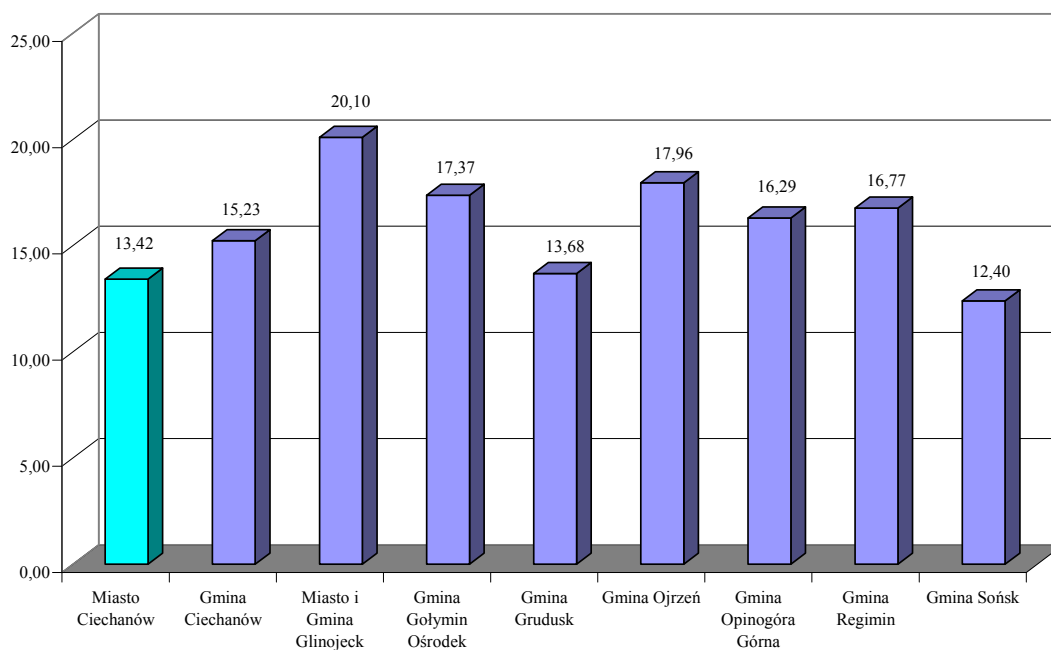
Tabela 3 Struktura bezrobotnych według wykształcenia

Wykształcenie	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze Zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
osoby	224	1010	385	1438	1011
w tym kobiety	151	604	274	627	474

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Ciechanowie

4.5.2.1. Ilustracja graficzna bezrobocia według stanu na 30.06.2005 r.

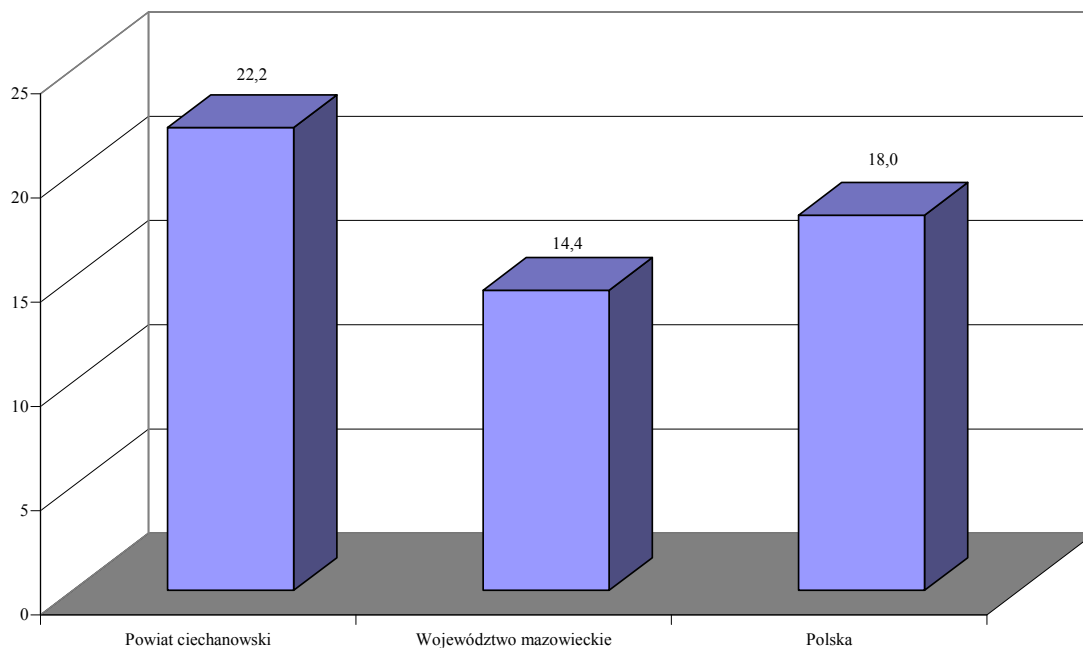
*Bezrobocie w %**

* - wg stanu na 30.06.2005 r.

* - *Odsetek bezrobocia – procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym liczony w stosunku do poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu (z uwagi na brak danych dotyczących liczby ludności aktywnych zawodowo niemożliwe jest wyliczenie stopy bezrobocia)*

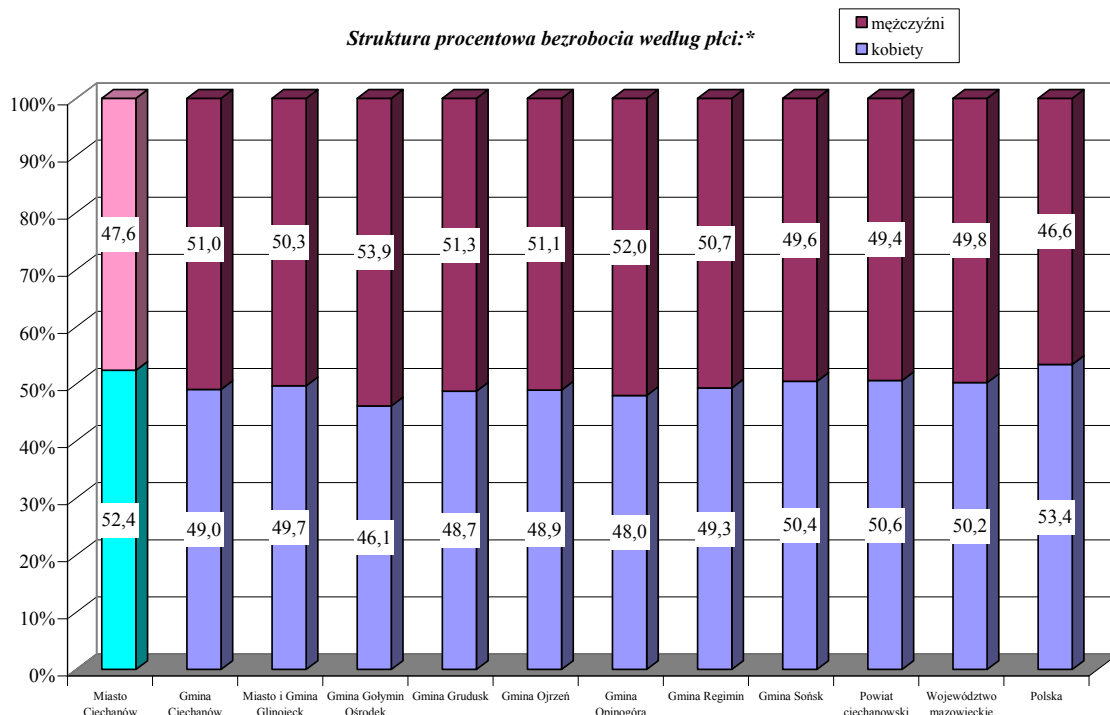
*Bezrobocie w %**

* - wg stanu na 30.06.2005 r.

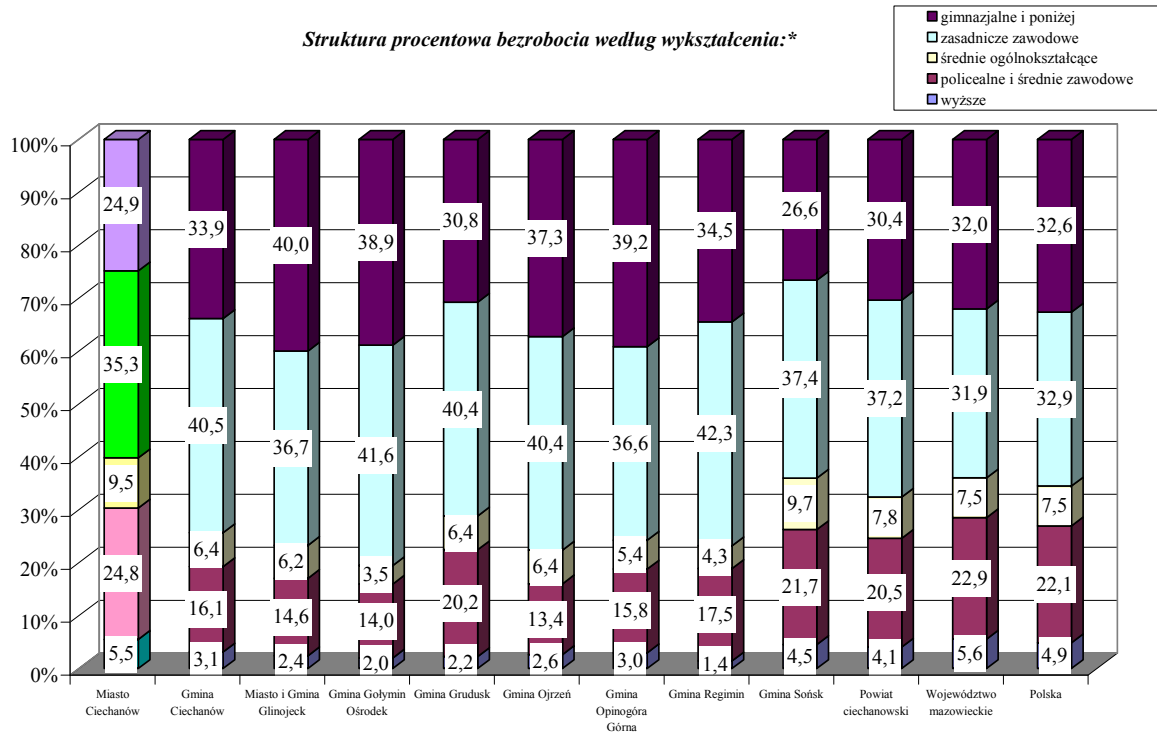
* - *Stopa bezrobocia – obliczana w stosunku do powiatu, regionu i Polski liczona metodą: procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnych zawodowo, szacowany na koniec każdego – badanego okresu*

Struktura procentowa bezrobocia według płci:*

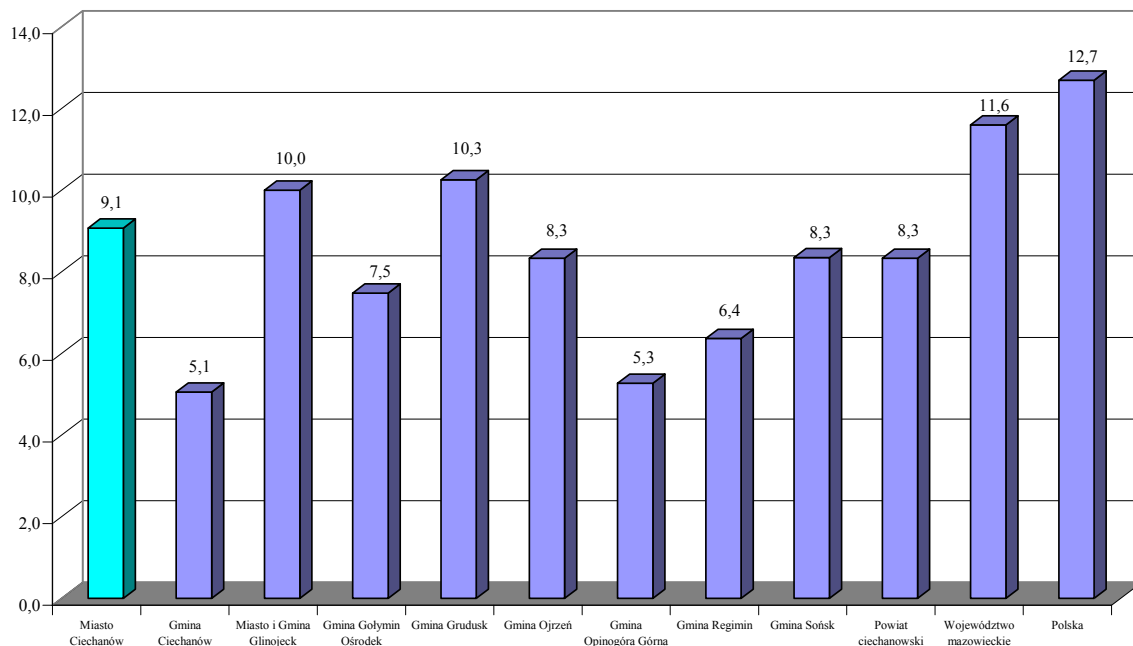
* - wg stanu na 30.06.2005 r.

Struktura procentowa bezrobocia według wykształcenia:*

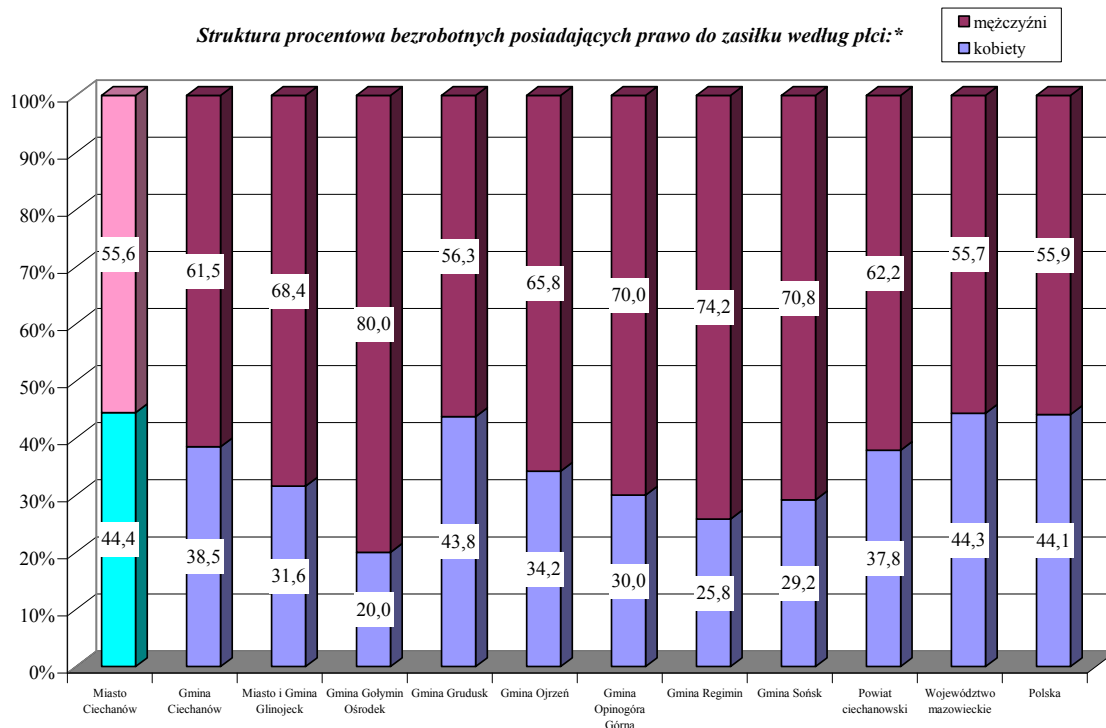
* - wg stanu na 30.06.2005 r.

Procent bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku do liczby bezrobotnych ogółem

* - wg stanu na 30.06.2005 r.

Struktura procentowa bezrobotnych posiadających prawo do zasiłku według płci:*

* - wg stanu na 30.06.2005 r.

4.5.3. Rynek pracy

Tabela 4 Zatrudnienie wg sektorów

L.p.	Branża	2000	2001	2002	2003	2004
1	Sektor przemysłowy	4402	3720	3887	3947	4013
2	Sektor usługowy – usługi rynkowe	3815	3887	4130	4034	4052
3	Sektor usługowy – usługi nierynkowe	4921	5565	4627	4551	4549
4	Sektor rolniczy	65	63	82	52	55
5	Sektor publiczny ogółem	7462	6487	6819	6699	6612
6	Sektor prywatny ogółem	5741	5748	5907	5885	5914
7	Pracujący ogółem	13203	12235	12726	12584	12526

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego / Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Ciechanów

Analizując zatrudnienie wg sektorów począwszy od roku 2000 do końca 2004 roku nastąpił wzrost zatrudnienia w sektorze usług rynkowych, a spadek w usługach nierynkowych. Na skutek zmniejszenia ilości podmiotów administracji nastąpił w tym sektorze wyraźny spadek zatrudnionych, przy niewielkim wzroście zatrudnionych w sektorze prywatnym.

Tabela 5 Struktura bezrobocia wg wykształcenia

stan w dniu	wyższe	policealne i średnie zawodowe	średnie ogólnokształcące	zasadnicze zawodowe	gimnazjum i poniżej
2000	242	1115	314	1461	1093
2001	272	1169	385	1609	1130
2002	272	1134	346	1618	1064
2003	260	1060	358	1622	1048
2004	233	1088	376	1592	1056

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy / Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Ciechanów

Od roku 2000 praktycznie struktura bezrobocia nie uległa zmianie. Nadal największą grupę bezrobotnych stanowią osoby niewykwalifikowane i absolwenci szkół zasadniczych zawodowych, policealnych i średnich zawodowych. Niewielkie obniżenie liczby bezrobotnych w grupie absolwentów szkół wyższych z roku na rok może zwiastować pozytywny trend w tej grupie.

W ramach aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu na terenie Ciechanowa prowadzone jest poradnictwo zawodowe, szkolenia i informacja zawodowa. Realizowane są również programy rządowe mające na celu wspieranie bezrobotnych w podjęciu pierwszej pracy i zatrudniania absolwentów.

4.6. Bezpieczeństwo publiczne⁵

Tabela 6 Bezpieczeństwo publiczne

Okres		2003	2004
Liczba przestępstw stwierdzonych	ogółem	2259	2438
	w tym przez nieletnich	27	69
Liczba ustalonych przestępców	ogółem	1167	1222
	w tym nieletnich	70	133
Liczba zatrzymanych nietrzeźwych	ogółem	701	568
	w tym nieletnich	2	1

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie

Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost przestępczości wśród nieletnich oraz wzrost kradzieży mienia i aktów wandalizmu, oraz nasilający się problem narkomanii.

Do pozytywnych elementów przyczyniających się do wzrostu bezpieczeństwa należy zaliczyć rozbudowany monitoring miasta i poprawę systemu sygnalizacji świetlnej.

4.7. Sfera społeczna

4.7.1. Struktura ludności

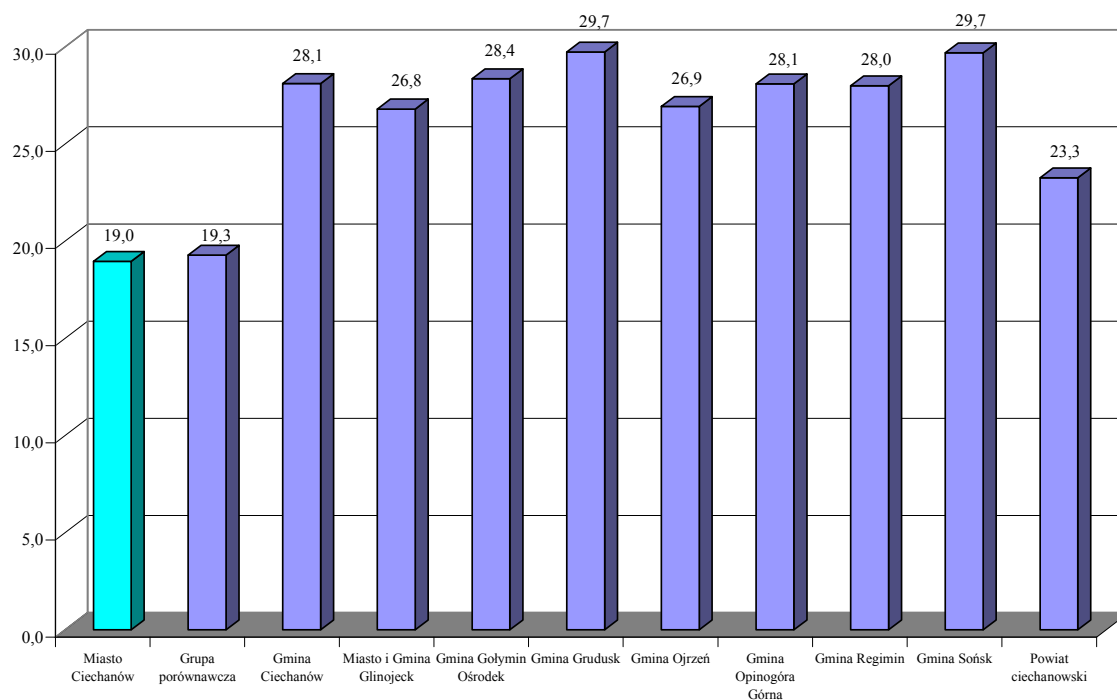
Tabela 7 Struktura ludności wg wieku

L.p.	Ludność w wieku	2000	2001	2002	2003	2004
1	przedprodukcyjnym	12186	11594	11036	10636	10184
2	produkcyjnym	30028	30382	29788	30168	30565
3	poprodukcyjnym	5393	5470	5657	5721	5796

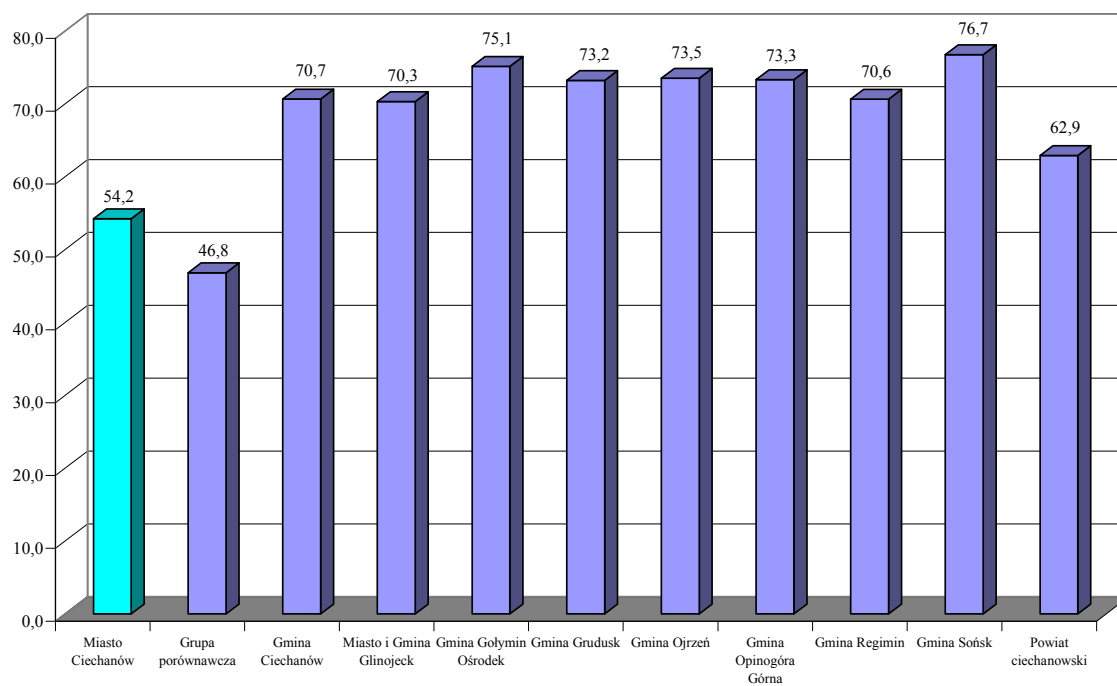
Źródło: Dane Urzędu Statystycznego / Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Ciechanów

⁵ Na podstawie informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie.

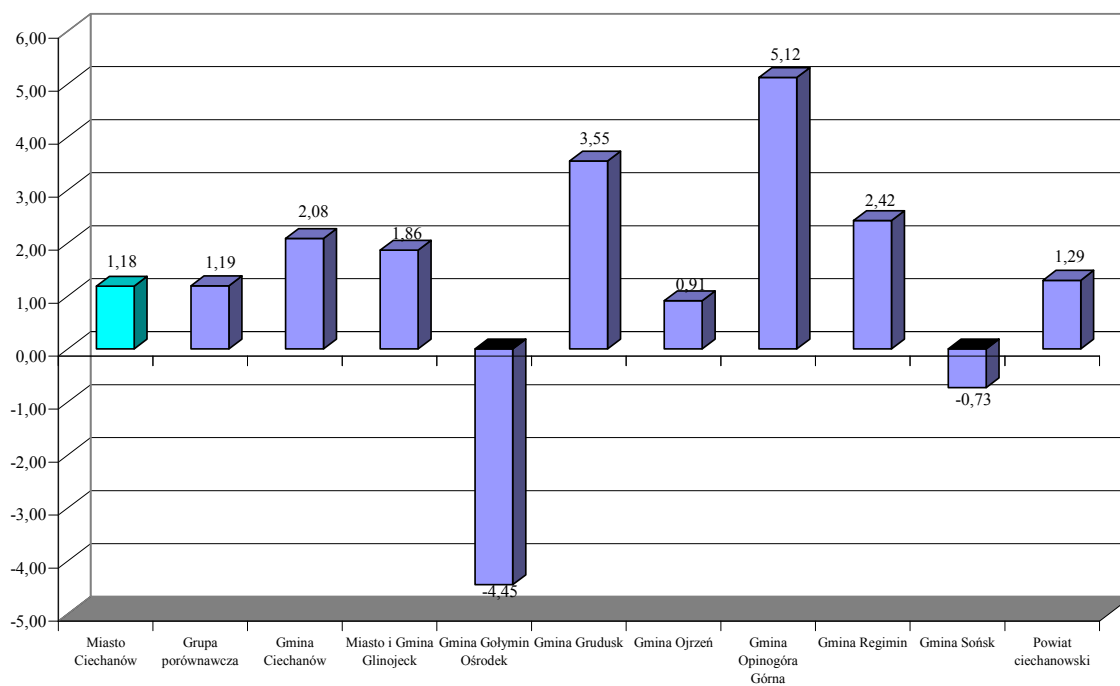
Ludność w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym

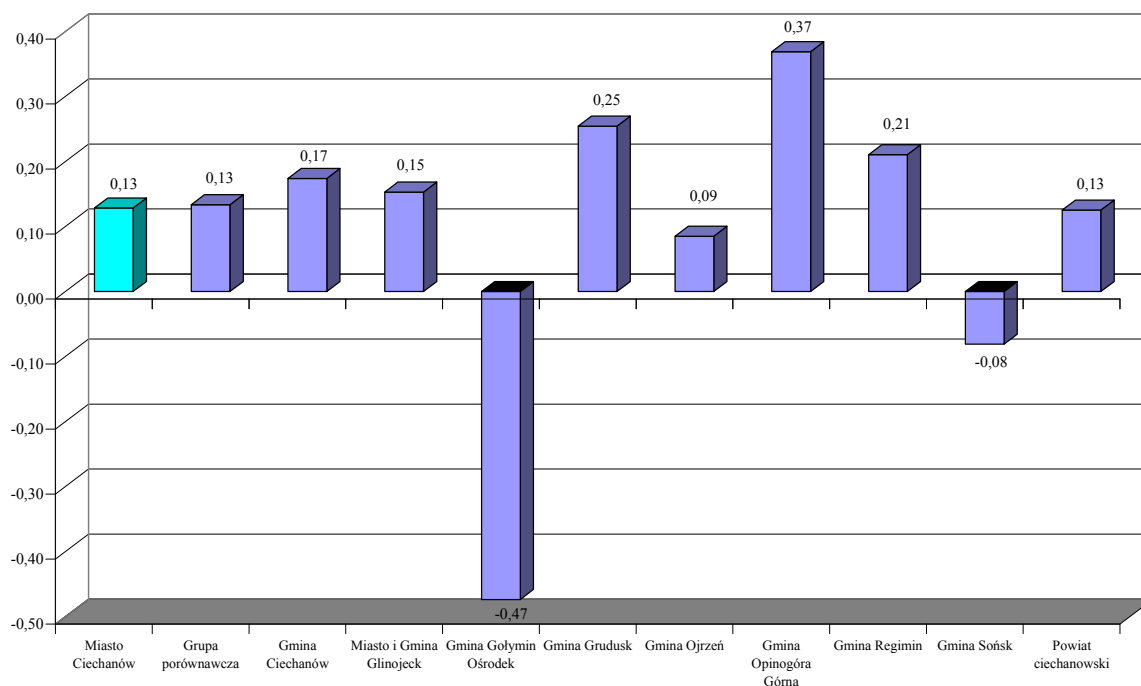
Ludność w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym

Przyrost naturalny na 1000 ludności

Przyrost naturalny liczony metodą: (urodzenia żywe - zgony) : urodzenia żywe

Struktura ludności w Ciechanowie ulega niekorzystnym trendom w kierunku wzrostu ludności w wieku poprodukcyjnym i malejącej grupie osób w wieku przedprodukcyjnym.

Natomiast wskaźnik określający ludność w wieku poprodukcyjnym przypadający na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosi 19,0 i jest dużo lepszy (korzystniejszy) niż w grupie porównawczej⁶ i powiecie. Również przyrost naturalny (dodatni) jest bliski grupie porównawczej. Niepokojące jest natomiast utrzymujące się od kilku lat ujemne saldo migracji.

4.7.2. Baza społeczna

Ciechanów dysponuje dobrą bazą oświatową szkół podstawowych i gimnazjalnych, w tym szkół niepublicznych, bazą szkół średnich i pomaturalnych oraz Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Ewenementem w skali kraju jest ilość szkół wyższych: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, Wyższa Szkoła Biznesu i Zarządzania, Wyższa Szkoła Humanistyczna oraz Wyższa Szkoła Menedżerska, posiadających swej ofercie wiele perspektywicznych kierunków i specjalizacji oraz dysponujących bogatym zapleczem technicznym i dobrze wykształconą kadrą nauczycielską.

Bogate zasoby infrastruktury oświatowej uzupełniane są przez liczne placówki kulturalne, takie jak: Miejska Biblioteka Publiczna, Centrum Kultury i Sztuki, Biblioteka Pedagogiczna, Klub Spółdzielczy „Zamek”, Państwowa Szkoła Muzyczna I Stopnia.

Wyjątkowo dobrze w Ciechanowie rozwinięta jest infrastruktura sportowa ze stadionem, krytą pływalnią, pływalniami odkrytymi, szkolnymi halami sportowymi i miejską halą sportową. Perspektywa dalszych planowanych inwestycji infrastruktury sportowej powoduje znaczną przewagę miasta Ciechanów nad wieloma miastami z tzw. grupy porównawczej.

4.7.3. Organizacje pozarządowe

Z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych organizacje pozarządowe są ważnym partnerem pozarządowym dla sektora publicznego dla tworzenia wspólnych projektów polityki społecznej.

Na terenie Ciechanowa działa ich obecnie ponad 130. Z punktu widzenia interesu, jakim jest rozwiązywanie problemów społecznych, szczególne znaczenie mają takie organizacje, jak:

- **Fundacja Gospodarcza im. Karola Marcinkowskiego**, której podstawowym celem jest aktywizowanie osób bezrobotnych i wspieranie przedsiębiorczości.

⁶ Grupa porównawcza utworzona została jako uśredniona dana statystyczna miast i gmin znajdujących się z Miastem Ciechanów w tzw. „wspólnym koszyku” samorządów o podobnym charakterze. Na umieszczenie Miasta Ciechanów we „wspólnym koszyku” z innymi podobnymi gminami zdecydowała m.in. ilość mieszkańców, dochód budżetu na 1 mieszkańca, forma samorządu (miasto-gmina, gmina, miasto, miasto na prawach powiatu) oraz odległość miasta od innych aglomeracji miejskich.

- **Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia** – Komitet oddziału w Ciechanowie, który niesie pomoc humanitarną a w szczególności wspomaga rozwój bazy materialnej prowadzi profilaktykę zdrowotną, ochronę zdrowia i pomoc społeczną.
 - **Fundacja Pomóż Zdrowiu**, której główną misją jest wspieranie indywidualnych zbiorów publicznych m.in. na zakup sprzętu medycznego, aparatury medycznej głównie dla dzieci.
 - **Fundacja Pomocy Dzieciom, Młodzieży i Dorosłym Niepełnosprawnym „Być jak inni”**, która działa w oparciu o Ośrodek Terapeutyczno-Rehabilitacyjny dla osób z dysfunkcjami rozwojowymi.
 - **Ciechanowskie Stowarzyszenie Kobiet po Mastektomii i Ich Rodzin i Przyjaciół**, którego głównym celem jest niesienie pomocy kobietom m.in. poprzez szerzenie w środowisku wiedzy o profilaktyce i leczeniu raka piersi oraz rehabilitacji po mastektomii.
 - **Ciechanowskie Stowarzyszenie dla Niepełnosprawnych**, którego jednym z głównych celów jest rozwój i kształcenie mowy oraz propagowanie różnorodnych metod rehabilitacji wśród rodziców.
 - **Stowarzyszenie - Ciechanowskie Konsorcjum Zdrowia**, którego głównym celem jest propagowanie rozwoju promocji zdrowia społeczeństwa oraz organizowanie szkoleń, kursów, akcji, kampanii na rzecz zdrowego stylu życia.
 - **Stowarzyszenie Rodzin „Serce Matki”**, którego celem jest tworzenie szansy rodzinom ubogim na polepszenie sytuacji życiowej i propagowanie zachowań samopomocowych i budowanie świadomości społecznej.
 - **Stowarzyszenie Pomocy „Arka Noego”**, które prowadzi działalność społeczną na rzecz dzieci i młodzieży uzależnionej od narkotyków oraz pomaga osobom uzależnionym i ich rodzinom.
 - **Stowarzyszenie „Razem”**, filia w Ciechanowie – prowadzące punkt interwencji kryzysowej.
 - **Katolickie Stowarzyszenie „CIVITAS CHRISTIANA”**.
 - **Klub Młodzieży Pozytywnej „POZYTYW”**, który poza warsztatami teatralno-muzycznymi połączonymi z pracą psychologa wspomaga dzieci autystyczne, organizuje półzimowiska dla dzieci z rodzin patologicznych.
 - **Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”**, wspierające osoby dotknięte zaburzeniami psychicznymi i ich leczenie oraz wszelkie działania na rzecz budowy pawilonu psychiatrycznego w Ciechanowie.
 - **Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynności**, którego działania skierowane są głównie do dzieci i ich rodzin, które są w trudnej sytuacji materialnej i społecznej.
 - **Towarzystwo Wiedzy Powszechnej** oddział regionalny, które uczestniczy w kształtowaniu ustawicznym dorosłych, młodzieży i dzieci.
 - **Towarzystwo Przyjaciół Dzieci**, którego głównym celem jest organizowanie specjalistycznych form pomocy rodzinie w wychowaniu dziecka niepełnosprawnego lub przewlekle chorego.
 - **Polskie Stowarzyszenie Stwardnienia Rozsianego**, którego głównym celem jest reprezentacja problemów i interesów chorych na stwardnienie rozsiane.
 - **Towarzystwo Walki z Kalectwem** – oddział terenowy w Ciechanowie.
 - **Polski Związek Niewidomych**, zajmujący się głównie pomocą dla osób niewidomych i słabo widzących.
 - **Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów**, który współuczestniczy w organizowaniu opieki nad ludźmi samotnymi i niepełnosprawnymi.
- i wiele innych, które pośrednio działają w otoczeniu szeroko rozumianej problematyki społecznej.

4.7.4. Zasoby mieszkaniowe

Ponad 60% mieszkańców Ciechanowa mieszka w budownictwie wielorodzinnym, w tym najwięcej w mieszkaniach spółdzielczych – 41% oraz lokalach wspólnot mieszkaniowych i komunalnych – razem 31%.

Tabela 8 Zasoby mieszkaniowe

L.p.	Mieszkania (lokale)	2002	2003	2004
1	osób fizycznych	5887	5471	5662
2	spółdzielni mieszkaniowych	6333	6356	6368
3	gminy	2065	2192	2161
4	Skarbu Państwa	258	407	407
5	zakładów pracy	413	208	165
6	pozostałe	223	684	608
7	ogółem	15179	15318	15371

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego / Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Ciechanów

Problemem miasta jest niski standard budownictwa komunalnego wg wielu wypadkach wymagającego gruntownej modernizacji oraz brak wystarczającej liczby mieszkań socjalnych (241). Nie mniej perspektywa budowy nowych obiektów socjalnych zapisana w programach operacyjnych miasta powinna znacznie zmniejszyć skalę tego problemu.

4.8. Pomoc społeczna

Realizacją zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz pomocą środowiskową zajmuje się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany przy ul. Sienkiewicza 32 d. Ośrodek realizuje zadania statutowe wynikające z:

- ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 15 kwietnia 2004 r., Nr 64, poz. 593, ze zm.) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 228, poz. 255) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- ustawy z 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- uchwał Rady Miasta.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie obejmuje swym działaniem obszar miasta Ciechanów.

W strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej występują: Dzienny Dom Seniora, Dział Świadczeń Współpracy i Koordynacji, Dział Pomocy Środowiskowej i Świadczeń Rodzinnych, Środowiskowy Dom Samopomocy, Dział Księgowości oraz Sekcja Kadr i Administracji.

Podstawowe formy pomocy społecznej to:

- pomoc środowiskowa - polegająca na udzielaniu świadczeń osobom zakwalifikowanym do pomocy społecznej w miejscu ich zamieszkania,
- pomoc instytucjonalna – świadczona w stacjonarnych placówkach opiekuńczych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy pomoc materialną i różne formy wsparcia niematerialnego.

W ostatnim okresie zmieniały się zasady finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej. Rozszerzał się zakres świadczeń obywatelskich przy jednoczesnym redukowaniu środków na zadania fakultatywne.

Przełomowym rokiem był rok 2004, gdzie m.in. z ustawy o pomocy społecznej wyszły takie świadczenia jak okresowy zasiłek gwarantowany, zasiłek stały z tytułu opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym, jednorazowy zasiłek macierzyński. Świadczenia te przeniesiono do katalogu świadczeń rodzinnych.

W ustawie o pomocy społecznej zmieniono zakres zadań. Od 2004 roku do zadań własnych gminy o charakterze obywatelskim dołączono zadania w formie przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Zasiłki okresowe stały się zadaniem własnym gminy o charakterze obywatelskim, jednak przez najbliższe lata będą dotowane z budżetu państwa.

Od maja 2004 roku MOPS jest realizatorem nowej ustawy o świadczeniach rodzinnych, a od 2005 roku realizuje zadania ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej. Na mocy ustawy o pomocy społecznej prowadzona jest również pomoc osobom i rodzinom w postaci pracy socjalnej.

Poza pomocą materialną Ośrodek oferuje różne formy wsparcia niematerialnego w postaci pomocy usługowej, czyli usług opiekuńczych w domu chorego oraz w Dziennym Domu Seniora i Środowiskowym Domu Samopomocy. Środowiskowy Dom Samopomocy jest placówką dziennego pobytu dla osób dorosłych upośledzonych umysłowo. W okresie jesienno-zimowym w mieście uruchamiany jest punkt noclegowy dla osób bezdomnych, mieszkańców Ciechanowa.

W Zarządzie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonują natomiast dwa domy pomocy społecznej pobytu stałego. Dla osób w podeszłym wieku z uprawnieniami kombatanckimi przeznaczony jest Dom Pomocy Społecznej „Kombatant”. Dla osób przewlekle chorych somatycznie i psychicznie funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej przy ul. Kruczej dla 210 mieszkańców. Opiekę nad dziećmi sprawuje Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Gołotczyźnie oraz tworzony Ośrodek dla Dzieci Niepełnosprawnych „Siła Nadziei”.

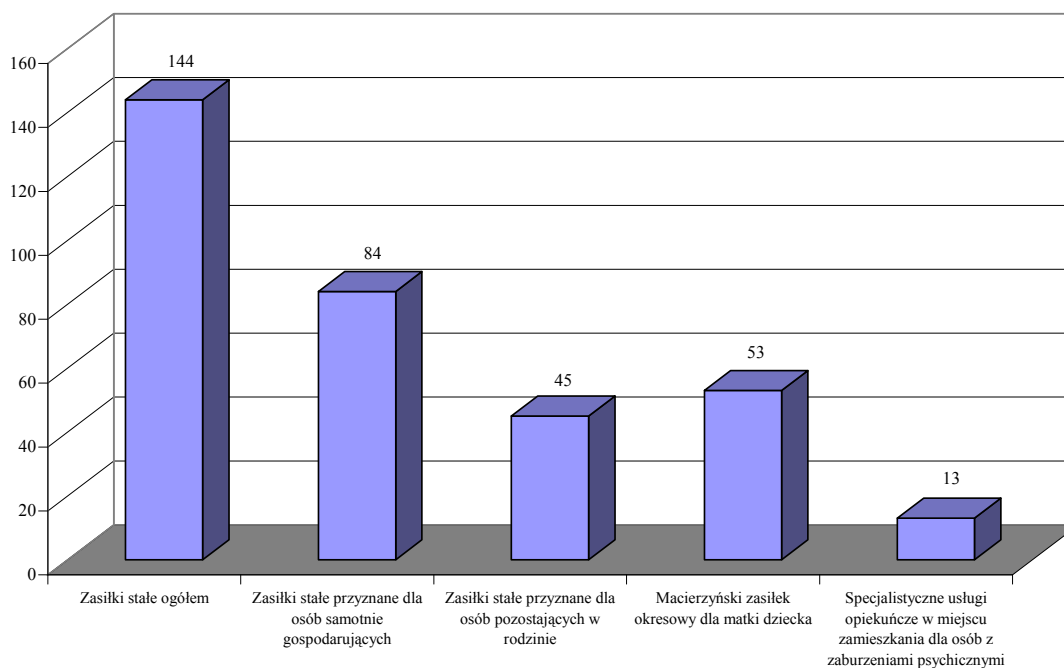
Na terenie miasta i powiatu istnieją problemy z zapewnieniem opieki i wychowania w stosunku do dzieci niedostosowanych społecznie, z grup patologicznych. Na terenie powiatu ciechanowskiego brak jest placówki resocjalizacyjnej.

Udzielaniem wsparcia osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz szeroko pojętą profilaktyką uzależnień i edukacją w mieście zajmuje się Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Działalność Biura wspiera Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która inicjuje i opiniuje działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w mieście.

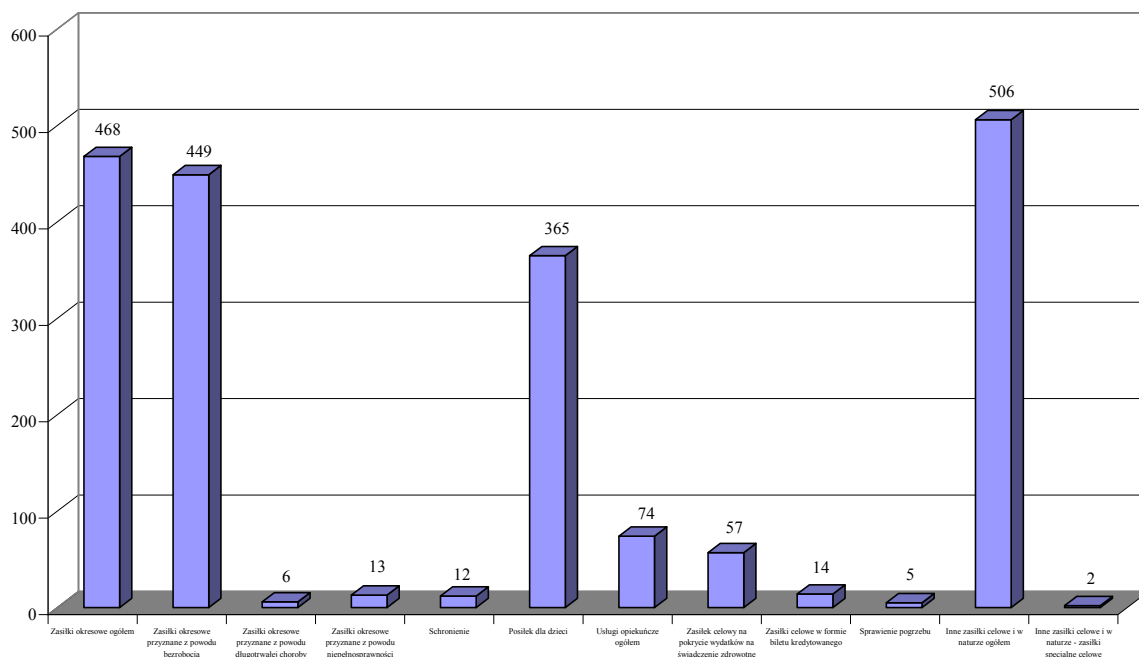
Ze sprawozdań rocznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie wynika jednoznacznie, że w przeciągu ostatnich czterech lat wzrosła o ponad 20% liczba rodzin, którym udzielono pomocy.

4.8.1. Statystyka wybranych elementów pomocy społecznej w ujęciu graficznym

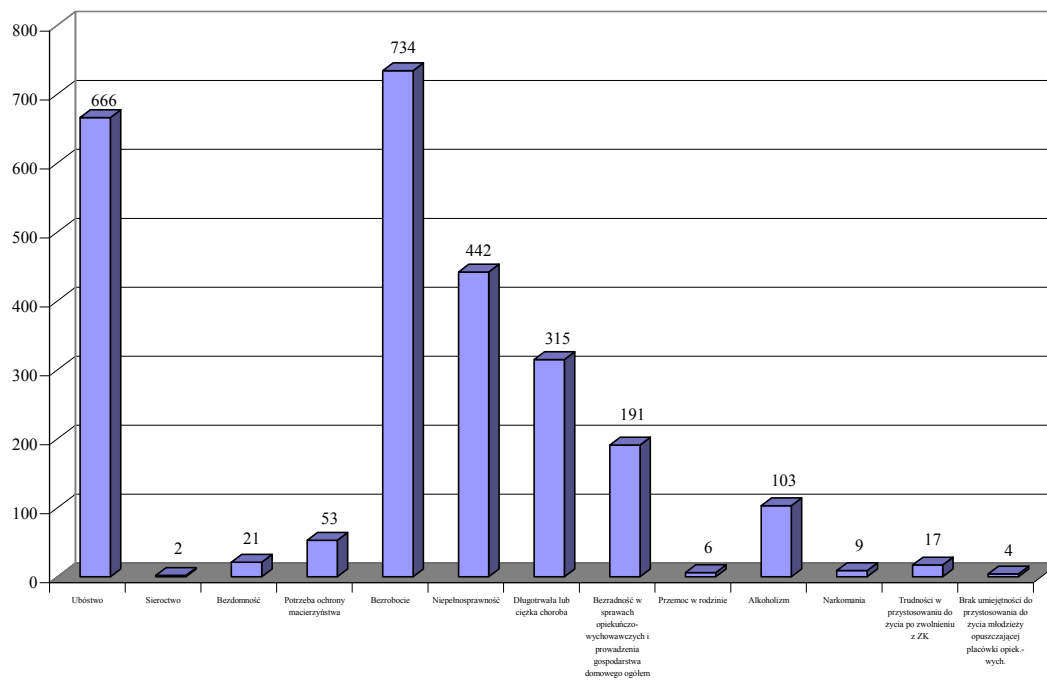
*Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie
w ramach zadań zleconych realizowanych przez MOPS w 2004 roku*

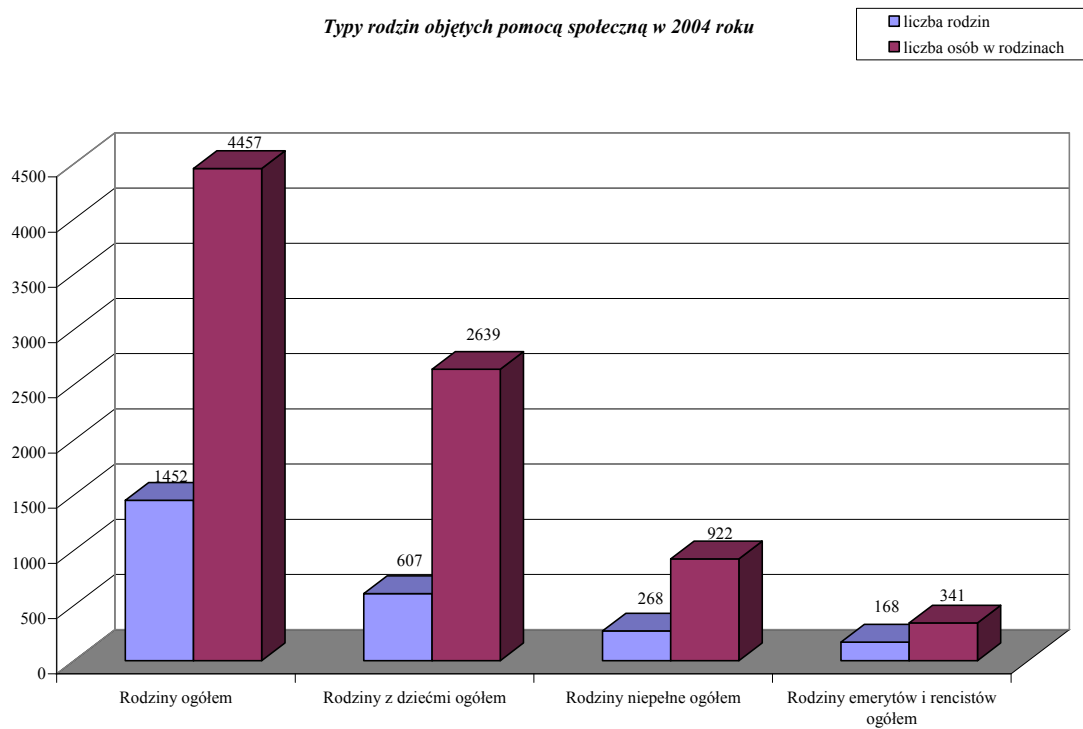
*Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie
w ramach zadań własnych realizowanych przez MOPS w 2004 roku*

Liczba rodzin, którym przyznano pomoc w 2004 roku ze względu na powód przyznania pomocy

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2004 roku

5. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

5.1. Uwarunkowania zewnętrzne w Europie

Podstawowe uwarunkowania zewnętrzne zawarte są w Europejskim Modelu Społecznym zawartym w Strategii Lizbońskiej.

Główne cele tego modelu to:

- pełne zatrudnienie i
- spójność społeczna.

Kolejne istotne założenia Europejskiego Modelu Społecznego to:

- aktywne przeciwdziałanie rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu,
- chronienie najbardziej podatnych na wykluczenia społeczne,
- uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jedno z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych,
- uwzględnianie trendów demograficznych w planowaniu polityki społecznej.

5.2. Uwarunkowania zewnętrzne krajowe

Dokumentami o istotnym znaczeniu strategicznym dla planowania rozwiązań problemów społecznych na szczeblu regionalnym i lokalnym są:

- Strategia Polityki Społecznej na lata 2002-2005. Praca i zabezpieczenie społeczne,
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej,
- Założenia polityki ludnościowej w Polsce,
- Krajowy Plan Działań na Rzecz Integracji Społecznej na lata 2004-2006,
- Strategia Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007-2013,
- Strategia Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013,
- Strategia Państwa dla Młodzieży na lata 2003-2012,
- Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013.

Dokumentem o kluczowym znaczeniu dla planowanych rozwiązań w obszarze problematyki społecznej jest przyjęta w 2005 roku Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013.

Dokument ten zawiera priorytety i kierunki polityki społecznej na lata 2007-2013, które winny determinować planowanie na szczeblu regionalnym i lokalnym.

Priorytet 1 – Poprawa warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin. Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.

- 1.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i środowiskach pozarodzinnych jako czynnika poprawy jakości kapitału ludzkiego.
- 1.2. Tworzenie i wzmacnianie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci, w celu podniesienia aktywności zawodowej oraz umożliwienia pełniejszej realizacji planów prokreacyjnych.
- 1.3. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- 1.4. System pomocy dla rodzin z dziećmi, celem wyrównywania deficytów rozwojowych u dzieci uczących się.
- 1.5. Rozwijanie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo-rekreacyjne i kulturalne.
- 1.6. Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodzin, małżeństwa i dzietności.
- 1.7. Wsparcie dla rodzin z dziećmi i niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę.
- 1.8. Stworzenie kompleksowego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież.

Priorytet 2 – Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.

- 2.1. Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej.
- 2.2. Rozwój zatrudnienia socjalnego, w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu.
- 2.3. Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- 2.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i wsparcie gmin w budowie mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej.
- 2.5. Stworzenie kompleksowego systemu probacyjnego.

- 2.6. Likwidacja pułapki dochodowej, ograniczenie zachęt do dezaktywacji zawodowej oraz zwiększenie szans zatrudnienia dla osób o niskich kwalifikacji.

Priorytet 3 – Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.

- 3.1. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.
- 3.2. Tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych jako podstawy społecznej integracji i poprawy warunków ich życia.
- 3.3. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych.
- 3.4. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.
- 3.5. Reforma systemu rentowego.
- 3.6. Usprawnienie systemu rehabilitacji, na rzecz utrzymania możliwości aktywności zawodowej.
- 3.7. Rozwijanie całościowych systemów pomocy dla osób obarczonych nietypowymi rodzajami niepełnosprawności, wymagających kompleksowych i systemowych działań ze strony państwa.

Priorytet 4 – Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym.

- 4.1. Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, celem zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy.
- 4.2. Wprowadzenie specjalizacji stacjonarnej opieki, celem budowy systemu specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnej opieki.
- 4.3. Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym, wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym.
- 4.4. Zapewnienie odpowiednich świadczeń emerytalnych na starość.
- 4.5. Prowadzenie spójnej polityki wobec starości i na rzecz osób starszych.

Priorytet 5 – Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.

- 5.1. Wdrożenie strategicznego, planowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej, celem stworzenia metody koordynacji krajowej polityki społecznej.
- 5.2. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji zawodowej osób wymagających pomocy socjalnej.
- 5.3. Wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i internetu.

Priorytet 6 – Partnerstwo publiczno-społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych.

- 6.1. Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych, regionalnych i krajowych.
- 6.2. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego w zakresie działalności pożytku publicznego.
- 6.3. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
- 6.4. Wsparcie postaw obywatelskich.
- 6.5. Wzmocnienie partycypacji społecznej.

Priorytet 7 – Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.

- 7.1. Wdrożenie polityki integracji społecznej i zawodowej imigrantów, celem prowadzenia kompleksowych działań wszystkich instytucji publicznych.
- 7.2. Wdrożenie polityki antydyskryminacyjnej, celem ograniczenia postaw ksenofobicznych wobec środowisk imigranckich.
- 7.3. Ustawiczne szkolenie kadr administracji publicznej oraz partnerów społecznych, celem przygotowania do pracy z uchodźcami.
- 7.4. Zaprojektowanie spójnego systemu współpracy z uchodźcami.

5.3. Uwarunkowania zewnętrzne regionalne

Strategia Wojewódzka w zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego przyjęta uchwałą nr 106/05 przez Sejmik Województwa Mazowieckiego w dnia 4 lipca 2005 roku określa cele strategiczne i operacyjne w pięciu obszarach:

- Ubóstwo,
- Uzależnienia,
- Starość,
- Bezrobocie,
- Niepełnosprawność.

UBÓSTWO

Cel strategiczny:

Podejmowanie selektywnych działań na rzecz osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć ograniczających skutki życia w biedzie.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w biedzie.
2. Podnoszenie aktywności społeczno-zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w celu zahamowania zjawiska marginalizacji.
3. Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny.
4. Podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin z dziećmi oraz zapobieganie patologiom w rodzinie.
5. Rozwój kadry pomocy społecznej i jakości pracy socjalnej.

Cel strategiczny:

Tworzenie mechanizmów wychodzenia z bezdomności i zapobiegających przechodzeniu osób ubogich w stan bezdomności.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie osobom bezdomnym zaspokajanie elementarnych potrzeb egzystencjalnych, umożliwiających im pełnienie użytecznych społecznie ról i funkcji zawodowych.
2. Wspieranie i promocja modelowych, innowacyjnych rozwiązań w zakresie zapobiegania bezdomności, przeciwdziałania jego skutkom, tworzenia szans i warunków wyjścia z bezdomności.

UZALEŻNIENIA

Cel strategiczny:

Zahamowanie wzrostu spożycia alkoholu, promocja zdrowego stylu życia, rozwijanie postaw sprzyjających temu zachowaniu.

Cele operacyjne:

1. Zmniejszenie ilości spożywanego alkoholu.
2. Edukacja społeczeństwa w zakresie konsekwencji nadużywania alkoholu i metod zapobiegania oraz ograniczania negatywnych skutków takich zachowań.
3. Zmniejszenie udziału osób nietrzeźwych w naruszaniu prawa i porządku publicznego.
4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej.
5. Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Cel strategiczny:

Ograniczanie używania i dostępności do narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz związanych z tym problemem.

Cele operacyjne:

1. Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganie używania i ograniczania dostępności do środków psychoaktywnych.
2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zagrożeń i problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, mechanizmów powstawania uzależnienia i możliwości zapobiegania zjawisku.
3. Zwiększenie liczby kompetentnych realizatorów programów profilaktycznych.
4. Rozwój specjalistycznych placówek i programów w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych.

STAROŚĆ

Cel strategiczny:

Podniesienie jakości życia osób starych, zaspokajanie ich potrzeb poprzez spójne i skoordynowane działania podmiotów mających wpływ na realizację regionalnej polityki społecznej.

Cele operacyjne:

1. Podniesienie poziomu i rozwój usług instytucji opieki całodobowej i usług dla osób starych świadczonych w miejscu zamieszkania.
2. Podniesienie jakości życia osób starych poprzez zwiększenie dostępności do oferty pomocowej i możliwych form aktywności.
3. Ograniczenie procesu marginalizacji problemów ludzi starych, zmniejszenie rozmiarów zjawiska społecznego wykluczenia.
4. Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych, środowisk lokalnych w zakresie tworzenia perspektywicznego programu zaspokajania potrzeb ludzi starych.

BEZROBOCIE

Cel strategiczny:

Rozwijanie aktywnej polityki na rynku pracy w zakresie działań objętych pomocą społeczną, wspieranej przez realizację sektorowych i regionalnych programów.

Cele operacyjne:

1. Podniesienie wiedzy i świadomości dotyczącej rynku pracy poprzez wzmocnienie dialogu społecznego i partnerstwa na rynku pracy.
2. Łagodzenie społecznych skutków długotrwałego bezrobocia i przeciwdziałanie dyskryminacji na rynku pracy.
3. Podniesienie poziomu aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Cel strategiczny:

Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie przemian świadomości społecznej odnośnie problematyki osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie dostępu do leczenia, opieki i rehabilitacji medycznej.
3. Zwiększenie dostępu do dóbr i usług umożliwiających rehabilitację społeczną, pełne uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym, rekreacji i turystyce.
4. Zwiększenie aktywności podmiotów i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Wyrównywanie różnic w podregionach społeczno-gospodarczych województwa mazowieckiego.

6. ANALIZA SWOT⁷

Podczas przeprowadzonej debaty strategicznej pracowano nad analizą zasobów wewnętrznych i analizą otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń. Przeprowadzono tzw. analizę SWOT. Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron polityki społecznej oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną miasta. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które niewyeliminowane utrudnią będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez niego działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi polityki społecznej;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwoju polityki społecznej (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na jej rozwój).

Podczas sesji, jej uczestnicy zostali poproszeni o wskazanie na najważniejsze czynniki i ich uszeregowanie wg obszarów analizy. Przeprowadzone wśród uczestników debaty badania ankietowe dały możliwość poznania polityki społecznej miasta poprzez pryzmat ich opinii, pozwoliły dodatkowo przybliżyć i określić najważniejsze jej problemy. Ankietowani mieszkańcy odpowiadali na pytania, co – ich zdaniem – jest mocną stroną polityki społecznej

⁷ Opracowano na podstawie oceny dokonanej przez uczestników debaty strategicznej.

miasta, z jakimi polityka społeczna boryka się trudnościami i jak można je zwalczać, wykorzystując rysujące się szanse.

Wyniki ankiet były podstawą do przeprowadzenia analizy SWOT (mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń). Analiza dotyczy sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się polityka społeczna miasta, pozwala sformułować koncepcje rozwoju ekonomicznego.

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów polityki społecznej. Wiele kwestii podnoszonych było w sposób nieomal identyczny przez kilka lub nawet kilkanaście osób, można je zatem nazwać uniwersalnymi. Wiele zaś było tak szczegółowych, iż można by je traktować jako punkt wyjścia do konstruowania już nawet nie celu, a właściwie konkretnego programu operacyjnego lub projektu.

Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach polityki społecznej i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach polityki społecznej miasta ułożonych przekrojowo. Niektóre zapisy z powodu swej lakoniczności mogą wydawać się nie do końca czytelne, ale zespół redakcyjny z pełną świadomością dokonał takich właśnie rozstrzygnięć.

Analiza SWOT jest kontynuacją i podsumowaniem diagnozy stanu i w niej znajduje uzasadnienie większość rozstrzygnięć.

MOCNE STRONY

- koncepcje programowe
- wrażliwość społeczna
- grupy samopomocowe
- świetlice socjoterapeutyczne
- istnienie preżnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- zaangażowanie pracowników MOPS
- infrastruktura
- dobre ustawodawstwo
- pomoc psychologiczno-pedagogiczna
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- Centrum Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- zaangażowanie organizacji pozarządowych
- istnienie dwóch poradni uzależnień w mieście
- spora grupa osób przygotowanych (profesjonalistów) do pracy w ramach pomocy społecznej
- bardzo dobra baza lokalowa do rozwiązywania problemów alkoholowych
- profesjonalna kadra
- dobry system interwencji wobec ofiar przemocy w rodzinie
- rozpoznanie zagrożonych środowisk
- wzmocnienie współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami
- zapobieganie patologiom: narkomanii, przestępczości, alkoholizmowi itp.
- Centrum Pomocy Rodzinie
- Stowarzyszenia niepełnosprawnych
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Ośrodek Wsparcia
- Warsztaty Terapii Zajęciowej
- sieć placówek zajmujących się niesieniem pomocy osobom niepełnosprawnym
- placówki zajmujące się niesieniem pomocy osobom starszym
- młoda kadra

- doświadczenie
- chętni do pracy w ramach wolontariatu
- szkoły wyższe – możliwość kształcenia
- wystarczająca baza, tj. Dom Pomocy Społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze
- przystosowana infrastruktura do potrzeb osób niepełnosprawnych
- aktywne organizacje społeczne
- dobrze przystosowane placówki pomocy społecznej
- skoordynowany system placówek pomocy społecznej
- różnorodność form pomocy
- niekonwencjonalne formy pomocy
- Centrum Terapii Uzależnień
- Noclegownia
- dożywianie dzieci i młodzieży
- dobre warunki lokalowe
- dobre rozpoznanie potrzeb społecznych

SŁABE STRONY

- mała ilość środków finansowych
- słaba znajomość problemów społecznych przez Radnych Rady Miasta
- brak izby wytrzeźwień
- trudności wychowawcze w gimnazjach
- brak Centrum Wolontariatu
- zbyt małe fundusze na walkę z narkomanią
- duże bezrobocie w mieście
- mała ilość mieszkań socjalnych
- brak Ośrodka Interwencji Kryzysowej
- brak Centrum Integracji Społecznej
- brak mieszkań chronionych
- brak konkretnej instytucji odpowiedzialnej za dany problem
- psychologia
- komunikacja między organizacjami
- biurokracja
- nierozwiązany problem bezdomnych
- nierozwiązany problem dzieci pozostających bez opieki
- alkoholizm
- przestępczość
- narkomania
- brak poczucia bezpieczeństwa
- agresja
- niechęć do współpracy
- brak programów terapeutyczno-korekcyjnych dla sprawców przemocy
- nietrzeźwość kierowców
- brak schroniska dla ofiar przemocy
- brak grup wsparcia dla osób wykluczonych społecznie - bezradnych
- brak pełnej diagnozy problemów społecznych
- szare strefy zatrudnienia

- brak wykwalifikowanej kadry psychologów
- brak środków na rehabilitację
- brak środków na remonty poradni
- trudności w pozyskiwaniu środków finansowych na organizację wypoczynku dla dzieci
- niezrozumienie problemów społecznych przez niektórych decydentów
- mało podjazdów dla osób niepełnosprawnych do urzędów publicznych
- komunikacja miejska
- zbyt mała oferta pomocy dla kobiet – ofiar przemocy domowej
- brak odrębnego ośrodka pomocy dla narkomanów
- wizerunek pomocy społecznej w oczach społeczności lokalnej
- mała liczba sponsorów
- brak planu rozwiązywania problemów społecznych
- przeciążenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
- słabość organizacji pozarządowych
- baza lokalowa
- brak zintegrowanych działań placówek pomocy społecznej
- brak integracji środowiska lokalnego
- brak pomocy ze strony osób zatrudnionych w urzędach dla osób niepełnosprawnych

SZANSE

- wyspecjalizowane ośrodki
- dostęp do nowoczesnych i sprawdzonych programów
- przepisy prawne (wprowadzenie) umożliwiające skuteczną walkę z bezrobociem
- uzyskanie większych funduszy na finansową pomoc społeczną
- zwiększenie nakładów finansowych państwa na edukację społeczną
- powstanie nowych inwestycji ponadlokalnych, np. izba wytrzeźwień
- powołanie Centrum Pomocy Społecznej
- rozwój szkolnictwa wyższego
- możliwość współpracy z „siostrzanymi” organizacjami z zagranicy
- środki zewnętrzne
- pomoc zewnętrznych organizacji pozarządowych
- stabilne podatki
- masowa edukacja społeczna w zakresie problemów uzależnień
- podnoszenie kwalifikacji
- promocja miasta
- tworzenie miejsc pracy w skali makro
- bezpłatne uczelnie
- ujednoczenie podręczników na szczeblach nauczania szkoły podstawowej, średniej i gimnazjum
- współpraca miasta z sąsiednimi gminami
- rozwój przedsiębiorczości w skali makro
- środki finansowe z Budżetu Wojewody na realizację zadań
- wzrost aktywności współpracy środowisk lokalnych, gospodarczych, pozarządowych, samorządowych na rzecz rozwoju społecznego
- wyrozumiałość i tolerancja społeczna
- wzrost rozwoju gospodarczego
- ograniczenie ubóstwa
- szkolenia przez odpowiednich specjalistów
- wymiana doświadczeń z innymi regionami

- uwzględnienie problemu seniorów w strategiach rozwojowych organizacji pozarządowych, mediów, placówek edukacyjnych
- powstanie mieszkań dla osób chorych, niepełnosprawnych, które po śmierci osób najbliższych mogłyby zamieszkać w nich z opiekunami (za minimalną opłatą)
- zainteresowanie człowiekiem i jego sprawami
- członkostwo Polski w Unii Europejskiej
- lepsze wykształcenie społeczeństwa
- władza i ustawodawstwo na różnych szczeblach wspierające i promujące człowieka i jego problemy
- nowe miejsca kształcenia dla młodzieży
- profilaktyka zagrożeń – najtańsze formy działania
- pozyskiwanie środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej na realizację programów w sferze pomocy społecznej
- inwestorzy zagraniczni

ZAGROŻENIA

- przepisy prawne, które ograniczyłyby dofinansowanie z budżetu centralnego zadań własnych gminy
- powódź
- mobbing w szkołach
- niestabilny i niespójny system prawny
- pogłębiające się ubóstwo rodzin
- mała aktywność osób długotrwale bezrobotnych
- brak poczucia bezpieczeństwa
- narzucenie realizacji innych działań przez jednostki nadrzędne
- wzrost bezrobocia w skali makro
- wzrost bezdomności
- ograniczanie środków finansowych na realizację zadań
- narastające patologie – alkoholizm, narkomania, przestępczość
- kataklizmy
- zmniejszona akcyza na alkohol
- liberalizacja prawa karnego
- przepisy prawne mogące mieć wpływ na wzrost bezrobocia i ubóstwa
- niedocenianie roli i funkcji pomocy społecznej przez państwo
- niski poziom przygotowania kadry
- kryzys państwa
- handel narkotykami
- dążenie do utrzymania poprzez inne działania przynoszące dochód
- obniżanie wieku dzieci objętych łamaniem prawa
- demoralizacja młodzieży
- brak autorytetów
- niechęć do pomocy – postawy antyspołeczne
- brak organizacji zajmujących się problemami społecznymi ludzi żyjących w gminach
- „dziura” w budżecie państwa
- ustawy hamujące rozwój gospodarczy i społeczny

- brak stabilizacji podatkowej
- ogólne negatywne tendencje ekonomiczne na świecie i w Polsce
- brak zrozumienia problemów społecznych u części elit rządzących
- rozbieżności i rozwarstwienie finansowe społeczeństwa
- zbyt częste zmiany w przepisach dotyczących pomocy społecznej
- klęska żywiołowa lub ekologiczna
- występowanie wielu zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych
- deprecjacja zawodowa pracowników pomocy społecznej
- zepchnięcie na margines zainteresowań i działań państwa dotyczących problemów ludzi XXI wieku
- napływ uchodźców z okolic Warszawy
- pogłębiająca się recesja
- bardzo utrudniony dostęp dla niepełnosprawnych, jeśli chodzi o lekarzy specjalistów – bariery architektoniczne w instytucjach

7. DIAGNOZA STANU

Wyszczególniono w niej najważniejsze cechy poszczególnych obszarów przyjętych do oceny oraz określenia celów i kierunków działania w procesie debaty strategicznej.

Diagnoza stanu jest syntezą wyników debaty strategicznej i raportu o stanie.

Charakterystykę obszarów cechuje wyszczególnienie najważniejszych ich cech w odniesieniu do polityki rozwiązywania problemów społecznych jako całości, jej zróżnicowań wewnętrznych oraz pozycji w mieście.

Poszczególnym wnioskowi przyporządkowano znaczenie:

- wartość pozytywna dla planowanych procesów rozwiązywania problemów społecznych w Mieście Ciechanów,
- wartość obecnie o niewielkim znaczeniu dla polityki rozwiązywania problemów społecznych,
- wartość negatywna dla kreowania polityki rozwiązywania problemów społecznych.

Oceny potencjału wewnętrznego dokonano podstawową metodą, tj. analizą SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń.

EDUKACJA

Wartością pozytywną w tym obszarze jest dobrze rozwinięta sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych z dobrą infrastrukturą i zapleczem sportowym, która winna przekładać się na realizację zadań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w ramach zajęć pozalekcyjnych.

Sieć szkół średnich i pomaturalnych powinna być podstawą realizowania programów kształtujących właściwe postawy społeczne młodzieży wchodzącej w nowe obszary życia zawodowego i rodzinnego. Dodatkowym atutem w tym obszarze jest dobre funkcjonowanie Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Wartością nadrzędną i wyjątkową w mieście Ciechanów jest funkcjonowanie licznych szkół wyższych z bogatym zapleczem technicznym i dobrze wykształconą kadrą nauczycielską. Wartość ta ma jak na razie niewielkie znaczenie w rozwiązywaniu problemów

społecznych w zakresie bezpośredniego oddziaływania i czynnego udziału w tzw. procesie edukacji społecznej.

Proponuje się zwiększenie płaszczyzn współpracy pomiędzy poszczególnymi uczelniami w takich obszarach, jak edukacja dorosłych, pedagogizacja rodziców, realizacja programów edukacyjnych związanych z profilaktyką w środowiskach zagrożonych itp. Proponuje się np. powołanie fundacji, której głównymi założycielami byłyby wszystkie wyższe uczelnie miasta Ciechanów. Celem takiej fundacji byłoby realizowanie wspólnych programów edukacyjnych dla całej społeczności miasta Ciechanów z uwzględnieniem różnych potrzeb edukacyjnych, w tym również związanych z szeroko rozumianą profilaktyką. Fundacja taka mogłaby również pozyskiwać środki z zewnątrz na realizację prac badawczych pozwalających na szczegółową diagnozę poszczególnych segmentów życia społeczno-gospodarczego, w tym również obszaru związanego z problematyką społeczną.

W obszarze edukacyjnym należy również wzmacniać działalność organizacji pozarządowych posiadających w zakresach swoich działalności szeroko rozumianą edukację społeczną poprzez włączenie tych organizacji w realizację istniejących projektów i pomoc instytucjonalną w ich bieżącej działalności.

FINANSE

W obszarze finansów do grupy pozytywnych elementów zaliczyć można stosunkowo dobrą sytuację ekonomiczną miasta w porównaniu z podobnymi samorządami na terenie Polski. Nie ma to jednak bezpośredniego przełożenia na trudną sytuację finansową podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej.

Prowadzona dotychczasowa polityka państwa w tym zakresie polegająca na zwiększaniu zakresu świadczeń obligatoryjnych, przy jednoczesnym redukowaniu środków na zadania fakultatywne powoduje powiększanie się niedofinansowanych obszarów problemów społecznych.

Pozytywnym elementem dla rozwiązania tego problemu jest wielość organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie miasta Ciechanów i tym samym możliwość tworzenia partnerstw publiczno-pozarządowych dla realizacji wspólnych projektów m.in. finansowanych przez fundusze strukturalne Unii Europejskiej, fundusze społeczne i w ostatnim czasie przez Norweski Mechanizm Finansowy, który w bardzo dobrych

proporcjach (85% dotacji) dofinansowuje wszelkie projekty z obszaru profilaktyki społecznej, nie wyłączać działań inwestycyjnych w tym obszarze.

Innym rozwiązaniem trudnej sytuacji finansowej jest tworzenie tzw. partnerstw publiczno-prywatnych, w tym przypadku opartych na publicznym sektorze pomocy społecznej i kapitale prywatnym w zakresie tworzenia tzw. umów patronackich, których idea jest stały patronat finansowy przedsiębiorcy lub grupy przedsiębiorców nad realizacją konkretnego projektu lub konkretnego przedsięwzięcia związanego z instytucjonalną pomocą społeczną, taką jak np. Dzienny Dom Seniora, Noclegownia czy Środowiskowy Dom Samopomocy.

Kolejną drogą dla wzmacniania dostępu do finansów na rzecz realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest tworzenie fundacji celowych z udziałem podmiotów gospodarczych, pozarządowych i publicznych. Fundacje takie zarejestrowane jako organizacje pożytku publicznego mają zdecydowanie większe możliwości w pozyskiwaniu środków z zewnątrz, w tym wsparcia ze strony struktur samorządu lokalnego.

Innym ze sposobów finansowania działań z zakresu pomocy społecznej sprawdzającym się głównie przy organizacji krótkich, jednorazowych akcji (działań) jest sponsoring. W przypadku Ciechanowa parterem mogłaby być Mazowiecka Izba Gospodarcza w Ciechanowie.

INFRASTRUKTURA

Pozytywnym elementem infrastruktury związanej bezpośrednio z szeroko rozumianym obszarem pomocy społecznej jest infrastruktura służby zdrowia w otoczeniu licznych placówek opiekuńczo-rehabilitacyjnych oraz realizacji programu p.n. „Ciechanów – Zdrowe Miasto”.

W zakresie tzw. instytucjonalnej infrastruktury społecznej na terenie miasta znajduje się kilka dobrze funkcjonujących obiektów, takich jak: Dzienny Dom Seniora, Środowiskowy Dom Samopomocy, okresowa Noclegownia. Powyższa infrastruktura uzupełniana bazą pomocy społecznej będącej w zarządzie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie tworzy sprawny system pomocy instytucjonalnej, ale niedostatecznie zadowalający w stosunku do występujących potrzeb.

Przede wszystkim do negatywów w obszarze infrastruktury należy zaliczyć brak ośrodków zapewniających opiekę i wychowanie w stosunku do dzieci niedostosowanych społecznie, z grup patologicznych, a także odczuwalny jest brak placówki resocjalizacyjnej.

Dla wypełnienia infrastruktury pomocy społecznej niezbędne jest utworzenie Centrum Integracji Społecznej oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej.

Pomimo funkcjonowania na terenie miasta mieszkań socjalnych istnieje konieczność rozbudowy zasobów tego typu mieszkań, co potwierdzają ostatnie realizowane inwestycje na terenie miasta, jak również założenia Wieloletniego Planu Inwestycyjnego.

PROBLEMY SPOŁECZNE

Negatywną wartością w obszarze problemów społecznych jest wzrost patologii społecznych i braku poczucia bezpieczeństwa, a w szczególności jak wykazuje raport o stanie przestępczości u nieletnich oraz kradzieży mienia i aktów wandalizmu.

Kolejnym zaobserwowanym negatywnym zjawiskiem jest zjawisko narkomanii, które z roku na rok wykazuje trend wzrostu.

Do istotnych problemów należy również zaliczyć poszerzające się w mieście obszary ubóstwa i poszerzające się zjawisko rozwarstwienia społecznego.

Ciechanów jako miasto ulega niestety również zachwianiu w strukturze ludności i wzrastającej liczbie osób w wieku poprodukcyjnym.

Pozytywnym odbiciem dla wielu negatywnych, rozszerzających się problemów społecznych są rozpoczęte działania w obszarze usług pomocy społecznej tj.: Ośrodek Wsparcia, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Centrum Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy Centrum Terapii Uzależnień.

Nie mniej dla skuteczniejszego rozwiązywania problemów społecznych niezbędna jest również szeroka edukacja na temat występujących problemów społecznych samorządowych struktur decydenckich oraz edukacja w zakresie dostępności pomocy społecznej wśród samych beneficjentów tej pomocy, z wykorzystaniem istniejących ośrodków edukacyjnych, w tym szkół wyższych.

Podobnie jak w pozostałych obszarach, skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych jest możliwe tylko i wyłącznie z udziałem organizacji pozarządowych oraz poprzez ich wsparcie, którego pilnie wymaga np. Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” w zakresie realizacji działań zmierzających do budowy pawilonu psychiatrycznego w Ciechanowie.

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

Wielkim bogactwem obszaru społeczności lokalnej miasta Ciechanów są organizacje pozarządowe niosące za sobą również dużą grupę wolontariuszy.

Dla wzmocnienia działań tych organizacji warto na terenie miasta stworzyć forum tych organizacji, rozszerzając w dalszej części działalność tego forum na Centrum Organizacji Pozarządowych.

Istotnym elementem włączenia społeczności lokalnej w proces rozwiązywania problemów społecznych byłoby utworzenie sprawnie funkcjonującego Centrum Wolontariatu. Wcześniej wspomniana w obszarze edukacyjnym fundacja mogłaby stać się doskonałym miejscem integracji różnych środowisk, w tym naukowych i biznesowych dla realizacji wspólnych zamierzeń i projektów, w tym również w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej.

W obszarze społecznym istotną rolę w mieście Ciechanów, odgrywają liczne placówki oświatowe, które winny być włączone w proces edukacji lokalnej społeczności w zakresie istniejących problemów społecznych, a we współpracy z pedagogami i lekarzami rodzinnymi powinny one stać się bazą szerokiej profilaktyki zdrowotnej i uzależnień.

8. MISJA

POLITYKA SPOŁECZNA MIASTA CIECHANÓW

ZINTEGROWANY SYSTEM DZIAŁAŃ
PODMIOTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ
MAJĄCY NA CELU
PRZECIWDZIAŁANIE DEGRADACJI
SPOŁECZNEJ OSÓB I RODZIN
ZAMIESZKUJĄCYCH OBSZAR
MIASTA.

SYSTEM WSPARCIA BENEFICJENTÓW,
W ZAKRESIE PODNIESIENIA POZIOMU
ZARADNOŚCI ŻYCIOWEJ
I PRZYSTOSOWANIA DO SPRAWNEGO
FUNKCJONOWANIA SPOŁECZNEGO
W ŚRODOWISKU, OPARTY
O SZEROKĄ WSPÓŁPRACĘ
ORGANIZACJI PUBLICZNYCH,
SAMORZĄDOWYCH
I POZARZĄDOWYCH.

9. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania polityki społecznej, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. Działalność polityki społecznej w Mieście Ciechanów koncentrować będzie się na pięciu obszarach:

- **Edukacja,**
- **Finanse,**
- **Infrastruktura,**
- **Problemy społeczne,**
- **Spółeczność lokalna.**

Tablica celów w poszczególnych obszarach (edukacja, finanse, infrastruktura, problemy społeczne, społeczność lokalna) uporządkowuje pod względem ważności i znaczenia dla rozwoju poszczególne zidentyfikowane cele w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne.

Priorytety - w każdym z tych obszarów (trzy cele) to takie cele, bez których utrzymanie obecnego status quo (rozwoju danego obszaru) nie jest możliwe.

Cele pierwszorzędne to cele, które w skrócie można określić jako cele prorozwojowe (ich realizacja przyspieszy rozwój danego obszaru).

Cele drugorzędne to cele, które są ważne dla danego obszaru, ale czas i tempo realizacji tych celów zależy od uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych możliwości finansowania (cele rezerwowe).

Kierunki działania zmierzające do realizacji poszczególnych celów strategicznych przedstawiono poniżej każdego z celów w układzie tabelarycznym.

UWAGA

Zidentyfikowane cele i kierunki działania w poszczególnych obszarach są jedynie podstawą do ostatecznego wyboru wariantu rozwiązywania problemów społecznych. Nie jest możliwa realizacja wszystkich zidentyfikowanych celów w okresie realizacji Strategii. Cele, które nie znalazły miejsca w wybranym wariantcie mogą być podstawą dla aktualizacji Strategii w następnych latach, w procesie monitorowania tego dokumentu.

9.1. EDUKACJA

PRIORYTETY

Działac na rzecz wzrostu świadomości społecznej.		Stworzyć warunki do wspierania osób bezrobotnych w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy.		Podjąć działania promujące istniejące programy pomocowe w obszarze pomocy społecznej.	
Kierunki działania					
Ośrodek Edukacji Dorosłych na bazie istniejącej infrastruktury oświatowej.	Edukacja nauczycieli i wychowawców.	Autorskie programy edukacyjne na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych.	Edukacja dorosłych – współpraca PUP, PCPR, OPS (wspólne projekty).	Prekwalifikacja zawodowa na szczeblu gminy w zgodzie z zapotrzebowaniem rynku.	Bank ofert pracy – kluby pracy.
Kierunki działania					
		Forum organizacji pozarządowych z udziałem publicznego sektora pomocy społecznej.		Współpraca z lokalnymi mediami.	
				Organizacja cyklicznych szkoleń dla beneficjentów pomocy społecznej.	

CELE PIERWSZORZĘDNE

Działac na rzecz rozwijania świadomości zagrożeń.		Podjąć działania w kierunku stałego podnoszenia kwalifikacji kadry.		Stworzyć warunki do rozwoju szkolnictwa wyższego na terenie miasta.	
Kierunki działania					
Budowa bazy informacyjnej nt. zagrożeń wraz z monitoringiem.	Warsztaty dla rodziców.	Szkolenia pracowników samorządowych na temat istoty i rozwoju patologii.	Finansowanie szkoleń specjalistycznych w oparciu o budżet miasta i programy Europejskiego Funduszu Społecznego.	System motywacji finansowej.	Łatwość dostępu do informacji z zakresu pomocy społecznej (Miejski Portal Pomocy Społecznej).
Kierunki działania					
		System motywacji finansowej.		Poszerzenie zakresu kształcenia Wyższej Szkoły Humanistycznej.	
		Łatwość dostępu do informacji z zakresu pomocy społecznej (Miejski Portal Pomocy Społecznej).		Tworzenie zaplecza instytucjonalnego dla realizacji nowych kierunków kształcenia szkół wyższych.	
				Współpraca z ośrodkami akademickim dla realizacji projektu „Akademiczkie Miasto Ciechanów”.	

9.3. INFRASTRUKTURA

PRIORYTETY			
Podjąć działania w kierunku tworzenia instytucji pomocy społecznej pozwalającej na prowadzenie skutecznej polityki społecznej.			
Kierunki działania			
Ośrodek Interwencji Kryzysowej.	Noclegownia.	Centrum Integracji Społecznej.	
Stworzyć warunki do rozwoju zaplecza sportowego i rehabilitacyjnego.			
Kierunki działania			
Budowa otwartych boisk i terenów rekreacyjnych.	Modernizacja istniejących placówek oświatowych dla potrzeb sportowych i rekreacyjnych ogółu mieszkańców.	Zwiększyć dostępność istniejącego zaplecza rehabilitacyjnego z jednoczesną rozbudową jego infrastruktury technicznej.	
Podjąć działania w kierunku powiększania bazy mieszkalnictwa socjalnego.			
Kierunki działania			
	Adaptacja istniejących obiektów komunalnych.	Budowa budynku socjalnego w oparciu o środki Unii Europejskiej.	Partnerstwo publiczno-prywatne z developerami.
CELE PIERWSZORZĘDNE			
Efektywnie wykorzystywać funkcjonowanie świetlic socjoterapeutycznych na terenie miasta.			
Kierunki działania			
Stworzenie nadzoru merytorycznego nad świetlicami.	Stworzenie realnych programów funkcjonalno-użytkowych dla świetlic.	Angażowanie kadry placówek pomocy społecznej w pracę terapeutyczną na terenie świetlic.	
Podjąć działania w kierunku dalszego efektywnego funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej.			
Kierunki działania			
Dobra baza lokalowa zapewniająca dobry kontakt z beneficjentem.	Budowa wolontariatu na rzecz OPS.	Zapewnienie udziału finansowego miasta jako wkładu własnego w projekty OPS finansowane ze środków pozabudżetowych.	
Likwidować bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych.			
Kierunki działania			
Placówki oświatowe i edukacyjne.	Instytucje administracji publicznej.		Ciągi komunikacyjne.

9.4. PROBLEMY SPOŁECZNE

PRIORYTETY

<p><i>Przeciwdziałać zjawiskom wzrastających patologii społecznych i braku poczucia bezpieczeństwa.</i></p>		<p><i>Przeciwdziałać dalszej pauperyzacji i rozwarstwiania społecznego ludności lokalnej.</i></p>		<p><i>Przeciwdziałać szeregowi negatywnych zjawisk spowodowanych wysokim bezrobociem.</i></p>	
<p>Kierunki działania</p>		<p>Kierunki działania</p>		<p>Kierunki działania</p>	
Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta (edukacja).	Tworzenie miejsc dla osób uzależnionych z możliwością prowadzenia terapii.	Tworzenie nowych grup wsparcia dla wychodzenia z kryzysu.	Tworzenie projektów integrujących i przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.	Promowanie indywidualnych sukcesów i wyzwalanie inicjatywy w poszukiwaniu pracy.	Sprawne zorganizowanie systemu dożywiania dzieci i wsparcia finansowego w dalszej edukacji.
Współpraca z Policją, sądami i prokuraturą.	Monitoring i niwelowanie patologii w rodzinie będącej bezpośrednią przyczyną utraty pracy.				
<p>CELE PIERWSZORZĘDNE</p>					
<p><i>Niwelować skutki radykalizowania się społeczeństwa i upadku wszelkich autorytetów.</i></p>		<p><i>Przeciwdziałać uzależnieniom.</i></p>		<p><i>Przeciwdziałać zjawisku marazmu społecznego i wyuczonej bezradności.</i></p>	
<p>Kierunki działania</p>		<p>Kierunki działania</p>		<p>Kierunki działania</p>	
Rodzina, szkoła, kościół (współpraca).	Podtrzymywanie tradycji i kreowanie autorytetów moralnych.	Realizacja programu walki z alkoholizmem.	Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta edukacja.	Tworzenie miejsc dla osób uzależnionych z możliwością prowadzenia terapii.	Inicjować powstawanie formalnych i nieformalnych Lokalnych Grup Działania (np. zadaniowe).
Przygotowanie do życia i pełnienia ról w rodzinie.					Tworzyć lokalne strategie rozwoju z udziałem mieszkańców.
<p>CELE DRUGORZĘDNE</p>					
<p><i>Przeciwdziałać zjawiskowi występującej bezdomności.</i></p>		<p><i>Przeciwdziałać dalszej demoralizacji dzieci i młodzieży.</i></p>		<p><i>Przeciwdziałać poszerzaniu się zjawiska społecznego upośledzenia osób niepełnosprawnych.</i></p>	

9.5. SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

PRIORYTETY

Umożliwić szerszą współpracę w obszarze instytucji i organizacji pozarządowych.		Stworzyć warunki dla okazywania przyjaznego nastawienia w stosunku do osób oczekujących pomocy.		Podjąć działania na rzecz wzrostu świadomości społeczności lokalnej w zakresie istniejących i potencjalnych zagrożeń.	
Kierunki działania		Kierunki działania		Kierunki działania	
Centrum Organizacji Pozarządowych.	Tworzenie partnerstw pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi.	Realizacja wspólnych projektów z udziałem funduszy pomocowych.	Szeroka informacja nt. zakresu pomocy społecznej świadczonej zarówno przez sektor publiczny, jak i pozarządowy.	Tworzenie warunków intymności w kontaktach z bezpośrednimi beneficjentami pomocy.	Przestrzeganie zasad anonimowości i indywidualnego podejścia do beneficjenta.
				Monitoring i budowa bazy informacyjnej na temat zagrożeń.	Edukacja dorosłych poprzez lokalne media.
					Szkolenia pracowników samorządowych na temat istoty i rozwoju patologii.

CELE PIERWSZORZĘDNE

Wykorzystać zaangażowanie i kreatywność osób pracujących w obszarze pomocy społecznej.		Podjąć działania w kierunku zwiększenia współpracy jednostek pomocy społecznej z lekarzami rodzinnymi i pedagogami.		Podjąć działania na rzecz wzrostu wyrozumiałości i tolerancji społecznej.	
Kierunki działania		Kierunki działania		Kierunki działania	
Tworzenie projektów kształcących pracowników pomocy społecznej na liderów Lokalnych Grup działania.	Kojarzyć liderów pomocy społecznej z właściwymi projektami w poszczególnych sektorach pomocy społecznej.	Szkolenie zaangażowanych pracowników pomocy społecznej w kierunku tworzenia autorskich projektów.	Włączenie lekarzy rodzinnych w profilaktykę zdrowotną środowisk zagrożonych.	Współpraca z pedagogami szkolnymi w zakresie edukacji dzieci i młodzieży nt. potencjalnych zagrożeń.	Większa współpraca lekarzy rodzinnych i pedagogów szkolnych w monitorowaniu patologii społecznych.
				Współpraca z mediami w zakresie wydawania cyklicznych materiałów podwyższających świadomość mieszkańców w zakresie istniejących problemów społecznych.	Cykliczne organizowanie imprez integracyjnych w różnych obszarach działalności miasta.
					Kreowanie postaw wyrozumiałości i tolerancji poprzez eksponowanie przez decydentów udziału beneficjentów pomocy społecznej w różnych projektach miasta.

CELE DRUGORZĘDNE

Podjąć działania w kierunku wzrostu aktywności i współpracy środowisk lokalnych na rzecz pomocy społecznej.		Niwelować skutki występującego braku zrozumienia władz lokalnych dla problemów społecznych miasta.	
Przeciwdziałać poszerzaniu się biurokracji.			

10. WYBRANY WARIANT ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH – PO KOREKTACH EKSPERCKICH

10.1. Komentarz do wybranego wariantu rozwoju

W poszczególnych obszarach polityki społecznej (edukacja, finanse, infrastruktura, problemy społeczne, społeczność lokalna) wskazano 36 celów, które są podstawą prawidłowego rozwoju polityki społecznej Miasta Ciechanów.

Spośród wszystkich dotąd sformułowanych celów przy określaniu wariantu posłużono się czternastoma celami wybranymi jako najważniejsze bez względu na to, do jakiego wcześniej obszaru zostały zakwalifikowane.

Dwa najważniejsze z tych czternastu celów określono mianem priorytetu w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.

W przypadku priorytetów proponuje się przeznaczenie ponad 50% środków na realizację programów uzupełniających te priorytety.

Cztery niższej rangi wybrane cele – to cele pierwszorzędne, dla których przewiduje się wydatkowanie 20-35% środków budżetowych*.

Na pozostałe osiem celów drugorzędnych przeznaczają się jedynie 10-15% środków budżetowych na realizację programów i projektów przyporządkowanych tym celom.

* przez pojęcie „środki budżetowe” określa się wszystkie środki finansowe wpływające na rzecz pomocy społecznej (dotacje, subwencje, darowizny, kapitał prywatny), poprzez które realizuje się projekty wypełniające założenia strategii również przez sektor niepubliczny.

Wybrany wariant rozwiązywania problemów społecznych

PRIORYTETY	Przeciwdziałać szeregowi negatywnych zjawisk spowodowanych wysokim bezrobociem.	Podjąć działania w kierunku tworzenia instytucji pomocy społecznej pozwalającej na prowadzenie skutecznej polityki społecznej.
CELE PIERWSZORZĘDNE	Przeciwdziałać zjawiskom wzrastających patologii społecznych i braku poczucia bezpieczeństwa.	Przeciwdziałać dalszej pauperyzacji i rozwarstwiania społecznego ludności lokalnej.
CELE DRUGORZĘDNE	Umożliwić szerszą współpracę w obszarze instytucji i organizacji pozarządowych.	Przeciwdziałać w kierunku powiększania bazy mieszkalnictwa socjalnego.
	Stworzyć warunki do wspierania osób bezrobotnych w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy.	Likwidować bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych.
	Działać na rzecz rozwijania świadomości zagrożeń.	Podjąć działania na rzecz wzrostu wyrozumiałości i tolerancji społecznej.
		Podjąć działania w kierunku pozyskania zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.
		Stworzyć warunki dla okazywania przyjaznego nastawienia w stosunku do osób oczekujących pomocy.

10.2. Priorytety – cele strategiczne pierwszorzędne i drugorzędne oraz kierunki działania

Wybrany wariant rozwoju obejmuje 14 celów utworzonych na podstawie wcześniej zidentyfikowanych celów w poszczególnych obszarach życia polityki społecznej Miasta Ciechanów. Poszczególnym zidentyfikowanym w wybranym wariantcie celom przypisano kierunki działań.

PRIORYTET I.

Przeciwdziałać szeregowi negatywnych zjawisk spowodowanych wysokim bezrobociem

Opis kierunków działań:

1. Ośrodek Edukacji Dorosłych na bazie istniejącej infrastruktury oświatowej.
2. Edukacja nauczycieli i wychowawców.
3. Autorskie programy edukacyjne na poziomie szkół podstawowych i gimnazjalnych.

PRIORYTET II.

Podjąć działania w kierunku tworzenia instytucji pomocy społecznej pozwalającej na prowadzenie skutecznej polityki społecznej

Opis kierunków działań:

1. Ośrodek Interwencji Kryzysowej.
2. Noclegownia.
3. Centrum Integracji Społecznej.

CEL PIERWSZORZĘDNY I.

Przeciwdziałać zjawiskom wzrastających patologii społecznych i braku poczucia bezpieczeństwa

Opis kierunków działań:

1. Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta (edukacja).
2. Tworzenie miejsc dla osób uzależnionych z możliwością prowadzenia terapii.

3. Współpraca z Policją, sądami i prokuraturą.

CEL PIERWSZORZĘDNY II.

Przeciwdziałać dalszej pauperyzacji i rozwarstwianiu społecznego ludności lokalnej

Opis kierunków działań:

1. Tworzenie nowych grup wsparcia dla wychodzenia z kryzysu.
2. Tworzenie projektów integrujących i przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu.
3. Promowanie indywidualnych sukcesów i wyzwalanie inicjatywy w poszukiwaniu pracy.

CEL PIERWSZORZĘDNY III.

Podjąć działania w kierunku powiększania bazy mieszkalnictwa socjalnego

Opis kierunków działań:

1. Adaptacja istniejących obiektów komunalnych.
2. Budowa budynku socjalnego w oparciu o środki Unii Europejskiej.
3. Partnerstwo publiczno-prywatne z developerami.

CEL PIERWSZORZĘDNY IV.

Przeciwdziałać uzależnieniom

Opis kierunków działań:

1. Realizacja programu walki z alkoholizmem.
2. Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta edukacja.
3. Tworzenie miejsc dla osób uzależnionych z możliwością prowadzenia terapii.

CEL DRUGORZĘDNY I.

Umożliwić szerszą współpracę w obszarze instytucji i organizacji pozarządowych

Opis kierunków działań:

1. Centrum Organizacji Pozarządowych.
2. Tworzenie partnerstw pomiędzy sektorem publicznym a organizacjami pozarządowymi.

3. Realizacja wspólnych projektów z udziałem funduszy pomocowych.

CEL DRUGORZĘDNY II.

Podjąć działania na rzecz wzrostu świadomości społeczności lokalnej w zakresie istniejących i potencjalnych zagrożeń

Opis kierunków działań:

1. Monitoring i budowa bazy informacyjnej na temat zagrożeń.
2. Edukacja dorosłych poprzez lokalne media.
3. Szkolenia pracowników samorządowych na temat istoty i rozwoju patologii.

CEL DRUGORZĘDNY III.

Likwidować bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych

Opis kierunków działań:

1. Placówki oświatowe i edukacyjne.
2. Instytucje administracji publicznej.
3. Ciągi komunikacyjne.

CEL DRUGORZĘDNY IV.

Podjąć działania w kierunku pozyskania zewnętrznych środków finansowych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej

Opis kierunków działań:

1. Tworzenie umów patronackich dla wspierania konkretnych projektów z zakresu problematyki społecznej.
2. Tworzenie parterstw z organizacjami pozarządowymi dla realizacji wspólnych zadań i projektów.
3. Zakładanie fundacji z udziałem wielu partnerów dla realizacji długookresowych programów.

CEL DRUGORZĘDNY V.

Stworzyć warunki do wspierania osób bezrobotnych w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy

Opis kierunków działań:

1. Edukacja dorosłych – współpraca PUP, PCPR, OPS (wspólne projekty).
2. Prekwalifikacja zawodowa na szczeblu gminy w zgodzie z zapotrzebowaniem rynku.
3. Bank ofert pracy – kluby pracy.

CEL DRUGORZĘDNY VI.

Działać na rzecz rozwijania świadomości zagrożeń

Opis kierunków działań:

1. Budowa bazy informacyjnej nt. zagrożeń wraz z monitoringiem.
2. Warsztaty dla rodziców.
3. Szkolenia pracowników samorządowych na temat istoty i rozwoju patologii.

CEL DRUGORZĘDNY VII.

Podjąć działania na rzecz wzrostu wyrozumiałości i tolerancji społecznej

Opis kierunków działań:

1. Współpraca z mediami w zakresie wydawania cyklicznych materiałów podwyższających świadomość mieszkańców w zakresie istniejących problemów społecznych.
2. Cykliczne organizowanie imprez integracyjnych w różnych obszarach działalności miasta.
3. Kreowanie postaw wyrozumiałości i tolerancji poprzez eksponowanie przez decydentów udziału beneficjentów pomocy społecznej w różnych projektach miasta

CEL DRUGORZĘDNY VIII.

Stworzyć warunki dla okazywania przyjaznego nastawienia w stosunku do osób oczekujących pomocy

Opis kierunków działań:

1. Szeroka informacja nt. zakresu pomocy społecznej świadczonej zarówno przez sektor publiczny, jak i pozarządowy.
2. Tworzenie warunków intymności w kontaktach z bezpośrednimi beneficjentami pomocy.
3. Przestrzeganie zasad anonimowości i indywidualnego podejścia do beneficjenta.

11. ANKIETY POGLĄDOWE

Uczestnicy debaty strategicznej w dniu 30.09.2005r. „na gorąco” sformułowali problemy społeczne, które ich zdaniem powinny zostać rozwiązane z końcem 2006 roku.

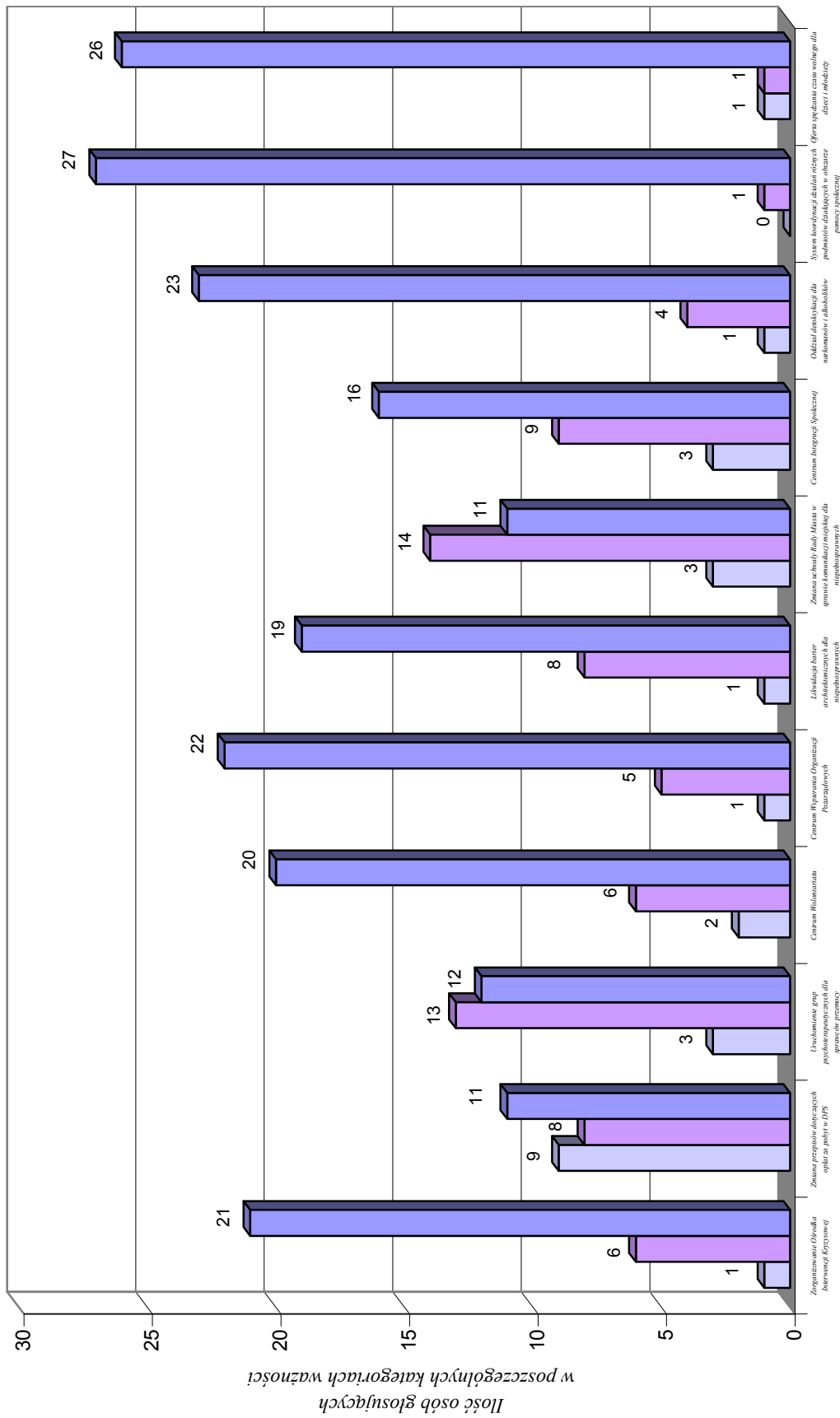
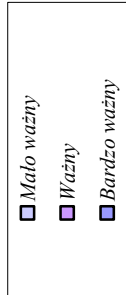
Zagadnienia problemowe ustalone wraz z uczestnikami debaty, ocenione w skali ważności problemu od 1 do 10 pkt. (termin realizacja: 31.12.2006 r.)

Lp.	Zagadnienia problemowe	Niezaadawająca						Dobra						Suma				
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10							
1	2																	
1	Zorganizowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej	0	1	0	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
2	Zmiana przepisów dotyczących opłat za pobyt w DPS	7	1	1	9	2	2	3	8	3	1	7	11	16	21	26	31	36
3	Uruchomienie grup psychoterapeutycznych dla sprawców przemyocy	1	0	2	3	3	3	5	13	3	2	7	12	17	22	27	32	37
4	Centrum Wolontariatu	1	0	1	2	4	0	1	6	4	5	11	20	29	38	47	56	65
5	Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych	0	0	1	1	4	0	0	5	7	2	13	22	31	40	49	58	67
6	Likwidacja barier architektonicznych dla niepełnosprawnych	0	1	0	1	4	2	2	8	2	5	12	19	26	33	40	47	54
7	Zmiana uchwały Rady Miasta w sprawie komunikacji miejskiej dla niepełnosprawnych	1	2*	0	3	7	3	4	14	3	2	6	11	16	21	26	31	36
8	Centrum Integracji Społecznej	3	0	0	3	3	2	2	9	5	2	9	16	23	30	37	44	51
9	Oddział detoksykacji dla narkomanów i alkoholików	0	1	0	1	0	0	2	4	5	4	14	23	32	41	50	59	68
10	System koordynacji działań różnych podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej	0	0	0	0	0	1	0	1	5	8	14	27	36	45	54	63	72
11	Oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	0	1	0	1	0	0	0	1	5	2	19	26	33	40	47	54	61

1) suma wartości z kolumn 3, 4, 5

*ilość osób oddających głos na określoną punktację (w tym przypadku 2 osoby dały po 2 punkty na problem nr 7).

Hierarchizacja problemów społecznych Miasta Ciechanów

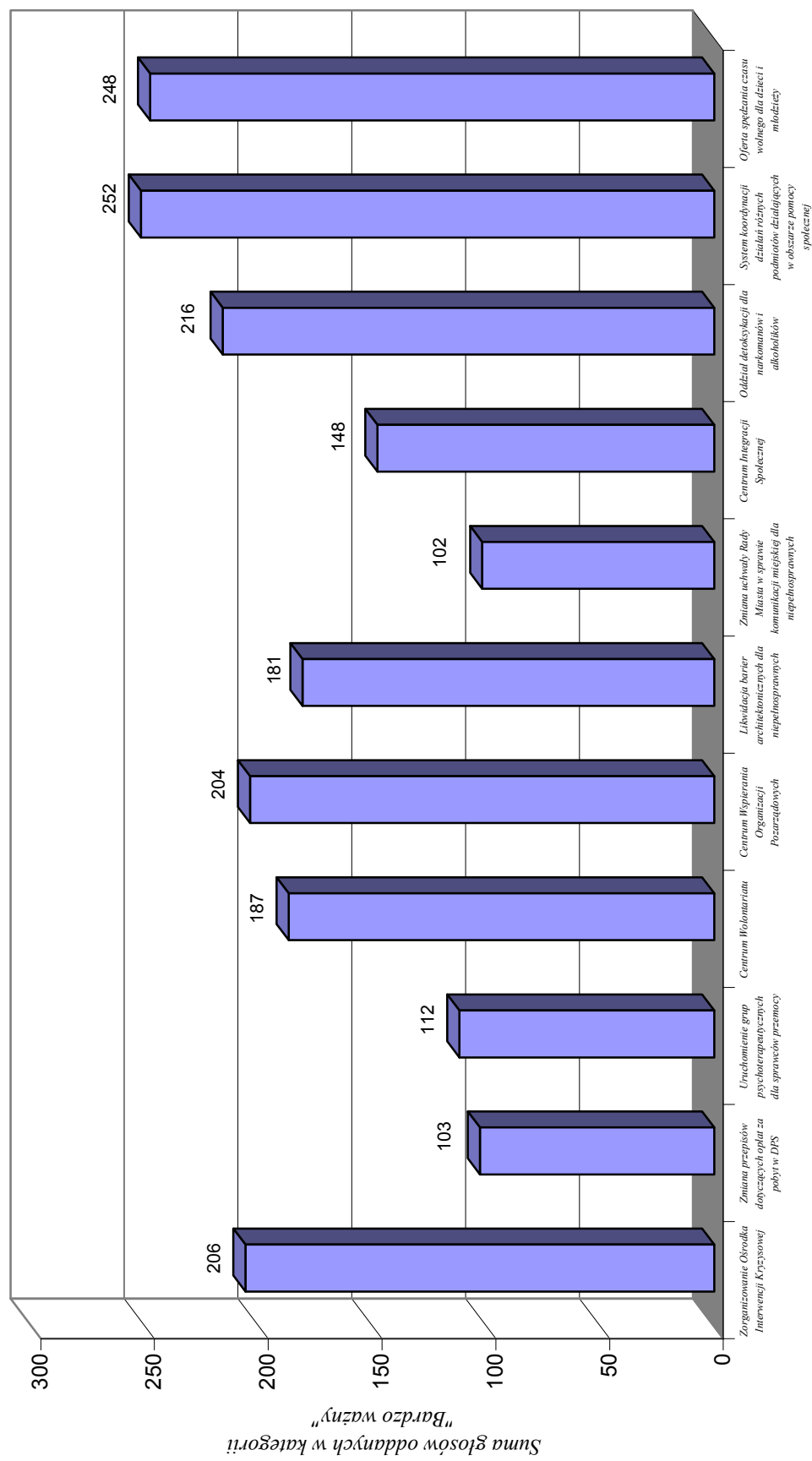

**Hierarchizacja problemów społecznych Miasta Ciechanów –
suma głosów oddanych w kategorii oceny „Bardzo ważny”**

Lp.	Zagadnienia problemowe	Bardzo ważny						
		8	9	10	Suma			
1.	Zorganizowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej	1	2	18	206			
2.	Zmiana przepisów dotyczących opłat za pobyt w DPS	3	1	7	103*			
3.	Uruchomienie grup psychoterapeutycznych dla sprawców przemocy	3	2	7	112			
4.	Centrum Wolontariatu	4	5	11	187			
5.	Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych	7	2	13	204			
6.	Likwidacja barier architektonicznych dla niepełnosprawnych	2	5	12	181			
7.	Zmiana uchwały Rady Miasta w sprawie komunikacji miejskiej dla niepełnosprawnych	3	2	6	102			
8.	Centrum Integracji Społecznej	5	2	9	148			
9.	Oddział detoksykacji dla narkomanów i alkoholików	5	4	14	216			
10.	System koordynacji działań różnych podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej	5	8	14	252			
11.	Oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	5	2	19	248			

* - suma iloczynów ilości punktów i liczby osób, np.: $8 \times 3 + 9 \times 1 + 10 \times 7 = 103$

Hierarchizacja problemów społecznych Miasta Ciechanów

12. PROGRAMY OPERACYJNE POLITYKI SPOŁECZNEJ

12.1. Wstęp

Programy Operacyjne Polityki Społecznej zawarte w niniejszym dokumencie to jedynie początek identyfikacji projektów i zadań do zrealizowania przez różne podmioty obszaru pomocy społecznej. Programy operacyjne mają charakter otwarty i winny być podzielone na następujące priorytety:

- **DZIECI I MŁODZIEŻ,**
- **SENIORZY,**
- **NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ,**
- **BEZRADNOŚĆ,**
- **ALKOHOLIZM,**
- **UZALEŻNIENIA (NARKOMANIA),**
- **UBÓSTWO,**
- **BEZDOMNOŚĆ.**

W poszczególnych priorytetach zidentyfikowano działania (nazwy programów) przypisane do poszczególnych obszarów polityki społecznej przyjętej strategii, takich jak: edukacja, finanse, infrastruktura, problemy społeczne, społeczność lokalna.

W poszczególnych programach przypisanych obszarom polityki społecznej winna zostać określona liczba beneficjentów tego programu. Liczbę tę w przypadku wielu programów można określić dopiero po dokładnych wywiadach środowiskowych, a w innych przypadkach takie dane dostępne są już obecnie na poziomie miasta.

Po zatwierdzeniu powyższej strategii pierwszą czynnością ze strony Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej winno być wystąpienie do poszczególnych jednostek z zakresu pomocy społecznej z prośbą o wskazanie ilości ewentualnych podopiecznych dla każdego ze zidentyfikowanych programów.

Programowi przypisano również realizatora, którym jest bezpośrednio określona jednostka budżetowa Miasta Ciechanów, Urząd Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej lub organizacja pozarządowa.

Tak zidentyfikowane programy stają się podstawą do planowania poszczególnych zadań (inwestycji) polityki społecznej Miasta Ciechanów.

PRIORYTET 1 – DZIECI I MŁODZIEŻ

INTERWENCJA - RATOWNICTWO

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
Dożywianie uczniów z rodzin przeżywających trudności materialne w szkołach podstawowych i gimnazjalnych	problemy społeczne	500	MOPS

ASEKURACJA – WYPREZDANIE

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
Prowadzenie środowiskowych ognisk wychowawczych i świetlic socjoterapeutycznych oraz zapewnienie w nich opieki i wychowania dzieciom z rodzin niedostosowanych społecznie	infrastruktura	400	Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji, zapewnienie pomocy rodzinie i dzieciom sprawującym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami oraz prowadzenie współpracy ze szkołą i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych	problemy społeczne / społeczność lokalna	200	MOPS

PRIORYTET 2 – SENIORZY

KOMPENSACJA – SOLIDARYZM

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
Zapewnienie pomocy osobom starszym wymagającym opieki w formie dziennego pobytu w placówkach	infrastruktura	30	MOPS

PARTYCYPACJA - INTEGRACJA

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
Rozwój sprawności intelektualnej i fizycznej osób starszych	edukacja	30	MOPS

PRIORYTET 3 – NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

INTERWENCJA – RATOWNICTWO

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
Przełamywanie barier w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych w środowisku (imprezy sportowe, turnusy rehabilitacyjne)	społeczność lokalna	30	MOPS, organizacje pozarządowe, Stowarzyszenie „Pomocna dłoń”
Aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez sport	społeczność lokalna	50	MOPS, organizacje pozarządowe, Stowarzyszenie „Pomocna dłoń”

PRIORYTET 4 – BEZRADNOŚĆ

ASEKURACJA - WYPRZEDZANIE

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych	edukacja		MOPS
Identyfikowanie przyczyn i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej	społeczność lokalna		MOPS

PRIORYTET 5 – ALKOHOLIZM⁸

INTERWENCJA - RATOWNICTWO

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
<p>Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie</p>	<p>problemy społeczne</p>		<p>Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>

⁸ Opracowano na podstawie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2005 rok”.

ASEKURACJA - WYPRZEDZANIE

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży	edukacja		Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Informowanie na łamach prasy o problematyce uzależnień	edukacja		Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Przeprowadzenie szkoleń w celu zwiększenia efektywności w prowadzeniu działań na rzecz walki z chorobą alkoholową	edukacja		Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

KOMPENSACJA – SOLIDARYZM

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	problemy społeczne		Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	społeczność lokalna		Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Prowadzenie grup wsparcia	edukacja		Biuro ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

PARTYCYPACJA - INTEGRACJA

Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem (planowana)	Realizator
Tworzenie Centrum Integracji Społecznej	Infrastruktura		Gmina, MOPS

13. WDRAŻANIE STRATEGII

Lp.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Wymagane środki	Źródła środków
1.	Przyjęcie dokumentu strategii przez kierownictwo Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie	październik 2005r.	-	-
2.	Przełożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Radnym Rady Miasta Ciechanów	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie	listopad 2005r.	-	-
3.	Zatwierdzenie strategii przez Radnych Rady Miasta Ciechanów	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie	grudzień 2005r.	-	-
4.	Przesłanie strategii do organizacji pozarządowych i Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Warszawie	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie	styczeń 2006r.	-	Budżet MOPS
5.	Publikacja strategii w formie wydawnictwa lub biuletynu	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie	styczeń 2006r.	-	Budżet MOPS
6.	Analiza celów i kierunków działania ze szczególnym uwzględnieniem kierunków i zadań mogących uzyskać wsparcie ze środków pomocowych	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie	luty 2006r.	-	-
7.	Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działania.	MOPS, organizacje pozarządowe	grudzień 2006 – 2013r.	-	Budżet miasta, budżet MOPS, Fundusze Strukturalne

14. MONITOROWANIE STRATEGII

L.p.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin realizacji
1.	Przedkładanie raportów z przebiegu realizacji celów i kierunków działania zamieszczonych w strategii.	Rada Pomocy Społecznej na ręce Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	co 6 miesięcy począwszy od miesiąca czerwca 2006r.
2.	Ocena realizacji strategii.	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	każdego roku
3.	Organizowanie debat strategicznych z udziałem osób tworzących wcześniej strategię dla oceny jej aktualności.	Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	raz na 2 lata